

NAŠE DELO

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV

ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA

PAPIRNICE KOLIČEVO

TOVARNE CELULOZE MEDVODE

Žena – mati – delavka

KOLIČEVO, FEBRUARJA — Število zaposlenih žensk je čedalje večje in če pogledamo strukturo le-teh, vidimo, da je med njimi največ žena in pa mater. Ženska se je izobrazila, hoče biti dobra žena in mati, hoče pa biti tudi udeležena pri dogajanju v svetu zunaj doma. V celoti se pridružuje mnenju, da ji je moževa sodelovanje potrebna, zlasti pri oblikovanju vzgoje svojih otrok. Hkrati pa čuti, da ima sposob-

Olga Remšak

nosti, ki težijo po uveljavljanju, in želi svoje umske sposobnosti pokazati tudi v poklicu, ki je zanj usposobljena. Ampak kako more biti dobra mati, dobra žena, dobra gospodinja in še dobra delavka? Povprašali smo nekaj žena v našem podjetju, kaj one menijo o tem.

OLGA REMŠAK: »Tu ni vprašanje more, ampak mora, kajti en dohodek ne zadošča, v naši družini zlasti sedaj ne, ko sva se odločila za gradnjo nove hiše. Svoje želje, da bi se tudi v poklicu uveljavila, nisem docela dosegla, saj v šole nisem mogla, sedaj pa mi čas in otroci tega ne dopuščajo. Sem mamica dveh otrok. Sin je star štiri leta in pol, hčerka pa leto in pol. Zaposlena sem pri pakiranju kartona, delam po sedem ur in med tem časom mi mama pazi otroke, tako da z varstvom nimam problemov. Ob enih, ko se vrnem domov, se spremenim v gospodinjico, kuham ter pazim na otroka. Res, da mi pri tem delno pomaga tudi mož, toda težina gospodinjanske bremena je na meni. Mlada sem še, rada bi si izboljšala svoje delovno mesto, rada bi v šole, a kaj ko pa za učenje ne bo časa.«

»Ne samo za učenje, včasih še najbolj potrebnih del ne moreš opraviti,« pravi **ANGELA STARIN.** »Že dvajseto delo delam, imam 4 otroke. Težka so bila ta leta, saj sem bila domu neizogibno potrebna, a en dohodek ne bi zadostoval za življenje. Vse otroke sem dala v šolo, naj imajo oni boljši kruh, kot si ga pa režem sama. Vročja želja, da bi se izučila ali za šiviljo ali za pletiljo mi ni bila uslišana. Sem z družine z osmimi otroki in je bilo denarja le za najnujnejše, da so starši komaj čakali, da sem se zaposli-

Angela Starin

la. Potem pa z delom nisem nikoli več prekinila. Svetujem pa mladini v današnjih časih, da naj se uči, tako si le nekoliko pomaga do boljšega življenja, samo pri sebi to čutim. Delam sedaj pri pakiranju kartona, norma zahteva svoje, moja leta pa svoje. Pri delu se zelo potim in prepričani mi močno škoduje, imam pa tudi že bolne noge. Če bi dohodek zadoščal, bi bila lahko doma in se posvetila svojemu konjičku — pletenju. Za to si že sedaj utrgam kakšno urico. Poleg vsega imam pa še bolnega moža, tako da mi ne more pri delu veliko pomagati. Sicer pa se tudi vsak zdrav mož ne oprime hišnih opravil.«

»Res je, žena mora biti v službi zbrana, skrbno mora opraviti svoje delo, ko pride domov pa

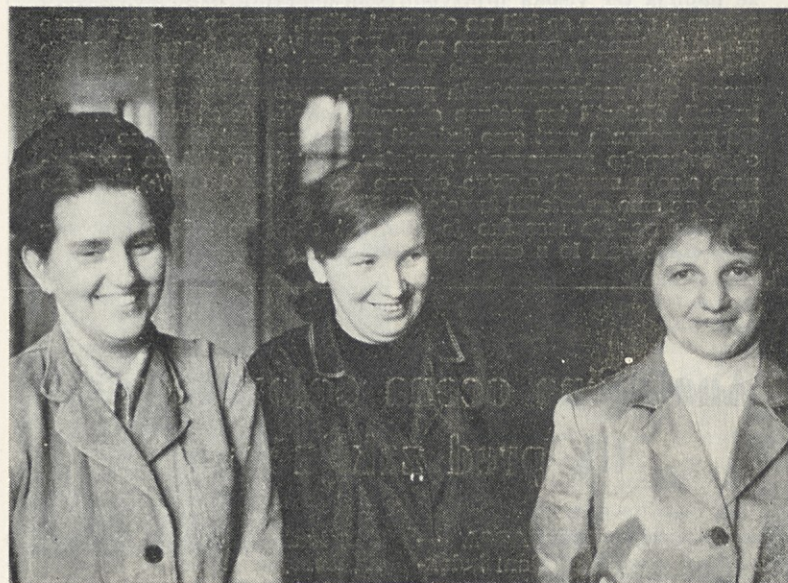
mora popolnoma pozabiti na utrujenost in mora z nasmehom ter dobro voljo urejati domača dela, biti vzgojiteljica, biti možu družabnica. Njena slaba volja bi vplivala na nerazpoloženje cele družine, so ugotovile tovarišice **Mihelj, Oražem in Ravnikar**, zaposlene v sušilnici. Vse so že mamice, za najbogatejšo družino se lahko pohvali Julka Ravnikar, ki ima 4 otroke. Lepo je imeti tako družino, a potrebno je tudi veliko poguma, ko se o tem odločaš. Otroci stanejo mnogo časa in denarja. Julka si zaradi tega že nekaj let ne more več privoščiti letnega dopusta. Saj ves ta čas porabi za nego bolnih otrok. Rajši

Vsem ženskam
čestitamo
za praznik
8. marec!

vzame dopust, kot pa da bi morala celo dopolne predsedati v čakalnici pri zdravnici. Mora pa mož vzeti prosto za ta čas in skrbeti za malega bolnika. Pri majhnih otrokih pa je vedno kaj narobe. Vsekakor, da bi bilo nujno potrebno, da bi mati 4 otrok bila doma, saj so zaradi njene zaposlenosti oškodovani pri vzgoji, a kaj, ko pa potem ne bi bilo dovolj denarja. Sreča je še, da ji mama pazi otroke, kaj, če bi morala vse štiri voziti v vrtec.

»**STANKA KRAŠEVEC,** vi imate tudi tri otroke, kako je pa pri vas z varstvom?»

»Oba z možem sva tu zaposlena v izmenah, tako da je vedno eden pri njih doma. Seveda ni lahko biti mati-delavka, a kot pri vseh, tudi pri meni dohodek ne zadošča, da bi samo mož delal. Sicer sedaj so otroci že malo od-

Marija Oražem, Julka Ravnikar in Helena Mihelj

Stanka Kraševce

rasli, najmlajši ima 6 let, tako da smo iz najhujšega že ven. Le, da bi bili še vnaprej tako zdravi. Mene skrbijo moje bolne noge.«

»Težko je biti v treh vlogah mati-žena-delavka. Bila bi nujno domu potrebna,« je potrdila **SLAVKA GRILJ.** »Imam dva otroke, starejša hčerka ima 11 let, a je duševno zaostala, dosega starostno stopnjo dve leti starega otroka. Z njo se je treba veliko ukvarjati, pa mi časa vedno primanjkuje. Mož mi pri delu rad pomaga kolikor more, kajti sin sedaj še obiskuje šolo in se mora

Slavka Grilj

v prostem času učiti. Upam in želim, da bi bilo to čimprej za nama in, da bi bila nova analitična ocena prinesla izboljšave. Meni prvi izgledi slabo obetajo, res je, da sem samo snažilka v proizvodnji, da nimam odgovornosti, imam pa zato zelo umazano delo. Kljub mnogim opozorilom so mnogi delavci v pogledu čistote še zelo nekulturni. Da pa bi kdaj dobila drugo delovno mesto, ni izgleda, saj nimam nobene izobrazbe. Sreča je, da sem zelo vesele narave, ki mi pomaga premagati vse težave.«

Ni lahko biti v vlogi žene-matere-delavke. Kljub temu pa vidimo, da se žene z dneva v dan bolj uveljavljajo in utirajo pot v poslovnem in privatnem življenju.

Delavke iz sortirnice v Količevem

Združena papirnica Ljubljana

GIBANJE PROIZVODNJE V MESECU JANUARJU 1972

	Plan	Doseženo	Izkoriščenje 1. 1972	Zmogljivosti 1. 1971
Klasični papirji	100	98,6	88,5	91,7
Premazani papirji	100	105,8	52,8	47,6
Skupaj	100	100,3		
Lesovina	100	67,1	38,6	53,3

Proizvodni plan smo v mesecu januarju dosegli, kar je spričo majhnega števila obratnih dni zaradi državnih praznikov dokaj ugodno. Na višino proizvodnje je pozitivno vplivalo predvsem znižanje zalog nedovršene proizvodnje, višje gramske teže papirja ter visoka proizvodnja premazanih papirjev. Zastoji papirnih strojev so bili na običajni višini, izredno veliko pa smo zabeležili izmeta, predvsem na I. PS (19 %). Od klasičnih papirjev, smo poleg standardnih vrst izdelali največ cfset papirjev, precej tudi mehanografskih papirjev, medtem ko so bankposti, kulerji, ciklostil ter pelure obsegali manjši delež kot običajno. Od premazanih vrst smo izdelali precej več kot običajno (64 %) obojestransko premazanih papirjev. Zastoji so bili na premaznem stroju zaradi elektro okvare dokaj visoki (32 %), izredno malo pa smo zabeležili izmeta (12 %).

Proizvodnja lesovine je bila kot običajno zelo nizka, ker smo obratovali le z enim brusilnikom.

Analitična ocena delovnih mest tik pred zaključkom

KOLICEVO, FEBRUARJA —

V začetku meseca so člani kolektiva dobili na vpogled in razpravo predlog opisov in analiz delovnih mest. Komisiji za analitično oceno delovnih mest so posredovali precej pripomb na opise in stopnjevanje delovnih mest po posameznih skupinah zahtev (znanje, sposobnosti, odgovornosti, napor in pogoji dela). Vse pripombe so obravnavali sodelavci Zavoda za produktivnost rada Zagreb skupno s člani komisije za analitično oceno delovnih mest; nekatere pripombe so tako bile osvojene, nekaj pa jih je bilo zavrnjenih, dokončno pa bo odločal o stopnjevanju po posameznih zahtevah delavski svet podjetja.

Te dni bomo dobili na vpogled in razpravo tudi predlog točkovanja na posameznih zahtevah in stopnjah zahtev. Vsak član kolektiva bo lahko posredoval komisiji svoje predloge glede točkovanja.

Ko bodo s strani članov kolektiva oziroma samoupravnih organov podjetja sprejete analize in opisi delovnih mest ter točkovanje po stopnjah posameznih zahtev, bodo sodelavci Zavoda za produktivnost rada Zagreb pričeli izdelovati končni elaborat analitične ocene delovnih mest, ki ga bodo predložili v obravnavo in sprejem delavskemu svetu predvidoma konec marca. Sodelavci Zavoda bodo v času sprejemanja in uveljavljanja na razpolago za tolmačenje in zagovarjanje svojih stališč v oceni delovnih mest. Predvidoma naj bi bila analitična ocena delovnih mest sprejeta do 15. maja t.l.

Lahko se vprašamo: »Kaj pa potem, ko bo analitična ocena delovnih mest sprejeta?« Sam sprejem analitične ocene delovnih mest še ne spremeni mnogo situacije v podjetju, pomembne pa so nadaljnje akcije v zvezi z analitično oceno. Po sprejemu analitične ocene bo ugasnila funkcija in delo komisije za analitično oceno delovnih mest, intenzivno pa bo morala nastopiti v svoji vlogi komisija za organizacijo, vodje sektorjev in vodje oddelkov, da bi odpravili neskladja in pomanjkljivosti v organizacijski strukturi podjetja, ki so se pokazale pri izvedbi ocene, posebno pa ustinih in pismenih pripomb članov kolektiva. Intenzivno pa se bo morala lotiti dela tudi komisija oziroma skupina za pripravo predloga nagrajevanja na osnovi analitične ocene delovnih mest.

Ugotovimo lahko, da bo analitična ocena delovnih mest služila vsem zaposlenim v podjetju bodisi pri njihovi delovni, samoupravni ali politični vlogi, predvsem pa:

a) delavskemu svetu, poslovnemu odboru in drugim organom pri proučevanju in postavljanju makro in mikro organizacijske strukture podjetja;

b) kadrovski službi, odboru za medsebojne odnose in drugim organom pri proučevanju in izvajanju kadrovske politike v podjetju;

c) delavskemu svetu za izvajanje politike nagrajevanja in sprejemanju konkretnih osnov za delitev osebnih dohodkov.

Ker točka »c« nedvomno neposredno zadeva interes vsakega zaposlenega po osebnih dohodkih, se bo potrebno lotiti določevanja konkretnih osnov za delitev osebnih dohodkov taktno in pri tem upoštevati posledice, ki jih lahko povzroči zaletav, netakten pristop. Če vzamemo kot izhodišče stare (sedanje) osnove za nagrajevanje in kot cilj osnove delovnih mest, ki jih bo pokazala analitična ocena delovnih mest, bodo med njimi vsaj na nekaterih delovnih mestih nastale znatne razlike, če se odločimo (kolektiv kot celota), da se te razlike odpravijo v nekem krajšem roku (nekaj mesecev) ali v daljšem roku (nekaj let), se nam pokažejo naslednje glavne skupine variant reševanja:

a) sploh ne preiti na nagrajevanje po novih osnovah niti v krajšem niti v daljšem roku,

b) delno preiti na nagrajevanje po novih osnovah v krajšem ali pa daljšem roku,

c) popolnoma preiti na nagrajevanje po novih osnovah v krajšem ali pa daljšem roku.

Vsaka od teh variant bi zahtevala poseben opis in analizo predvidenih posledic, to pa presega okvir tega članka. Vsekakor pa bo morala skupina, ki se bo ukvarjala s pripravo predloga nagrajevanja, analizirati možne variante in upoštevati, da pravzaprav že prehaja iz vrednotenja delovnih mest na vrednotenje dela posameznih članov kolektiva.

Karel Dimc

ČESTITAMO

KOLICEVO, FEBRUARJA — Delavci III. enote — proizvodnja papirja, kartona in lesovine so na nadomestnih volitvah, ki so bile v mesecu januarju, izvolili v delavski svet podjetja tov. Jakoba Zanoškarka, katerega je nato delavski svet tudi izvolil za svojega predsednika.

Tov. Zanoškarku k izvolitvi iskreno čestitamo ter mu želimo, da bi delavski svet uspešno vodil.

UREDNIŠTVO

Popravek

V prejšnji številki »Naše delo« se v šestem odstavku 4. kolone članka o 14. EUCEPA konferenci glasi praviloma: vsebina nečistoč 10/1,000.000 v skupni velikosti 10 mm² na 1 m².

Izvoz papirja v preteklosti, sedaj in njegove perspektive

VEVČE, FEBRUARJA — Minilo je deset let, odkar je naše podjetje začelo s prodajo svojih izdelkov na tujem tržišču. Kot je znano, smo izvažali nekaj vrst papirjev tudi že pred vojno, med vojno, oziroma po vojni, vendar je bil izvoz manjši in nekontinuiran. Kmalu po vojni je bila prodaja papirja na tuje tržišče prepovedana, zaradi velikega povpraševanja na domačem tržišču. Tako smo vso proizvedeno količino prodali doma. Šele leta 1961 smo ponovno začeli z izvozom. Prvi nalog smo odpremili na nemško tržišče 25. maja 1961. V prvem letu smo sklenili le dvajset poslov. Seveda ni šlo brez težav. Tuji kupci so bili zelo zahtevni glede na kvaliteto in so nekako s strahom kupili prve kg papirja. Tujemu naročilu smo morali posvetiti posebno pozornost, kajti jugoslovanski trg v pogledu kvalitete ni bil zahteven. Točno imitiranje vzorcev, stalna kvaliteta ter zanesljivo delo je pripomoglo, da smo dobivali vedno več naročil. Izvoz se je začel povečevati. Od prvih skromnih 183 ton v letu 1961 smo prišli v letu 1969 na 11.121 ton oz. na dva in pol milijona dolarjev. To je bil do sedaj najvišji izvoz. Po tem letu je zopet padel, kot vidimo iz spodnjega diagrama. Vzroki so različni ter jih navajam na koncu sestavka.

Zelo zanimiva je struktura izvoza po vrstah papirjev. Zadnja leta izboljšujemo strukturo, saj odpade na brezlesne papirje vse večji procent. V ilustracijo nekaj podatkov:

Razmerje med brezlesnimi, srednjefinimi papirji in premazom po količini in vrednosti v % za zadnjih sedem let:

Leto	PO KOLIČINI		
	Brezlesni	Srednjefini	Premaz
	%	%	%
1965	65,72	34,28	—
1966	69,88	30,12	—
1967	75,08	24,92	—
1968	59,36	37,03	3,61
1969	57,29	35,13	7,58
1970	62,05	30,68	7,27
1971	61,64	30,35	8,01

Leto	PO VREDNOSTI		
	%	%	%
1965	73,43	26,57	—
1966	76,97	23,03	—
1967	81,22	18,78	—
1968	65,81	29,74	4,45
1969	60,79	29,35	9,86
1970	66,43	24,66	8,91
1971	65,66	24,04	10,30

Prodaja papirja je bila vedno usmerjena na države s konvertibilnim plačevanjem. To je razumljivo, saj smo potrebovali za proizvodnjo surovine in ostali reprodukcijski material. To pa smo kupovali predvsem v državah Zah. Evrope. Za ta nakup smo potrebovali konvertibilno valuto. Izvoz na to področje je bil zadnja leta vedno več kot 80 %.

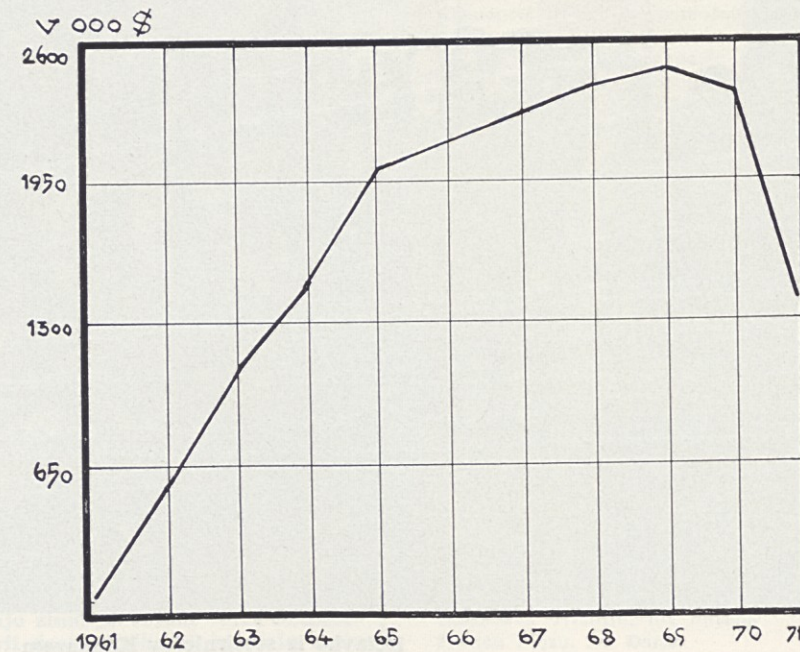
Leto	Konvertibilno področje	Vzhodni kliring	Ostali kliring
1965	60,87	22,86	16,27
1966	66,27	28,34	5,39
1967	73,43	23,64	2,93
1968	86,92	11,82	1,26
1969	97,08	1,95	0,97
1970	91,39	3,96	4,65
1971	80,45	16,66	2,89

Zelo zanimive podatke daje tudi slika regionalne usmerjenosti našega izvoza. Za ilustracijo, kam smo izvažali, sem vzel podatke iz izvoza v letu 1971, ker smo to leto tudi najbolj točno vodili evidenco o končnih potrošnikih našega papirja.

Država	% od skupne količine izvoza
Iran	39,09
Vzh. Nemčija	6,44
Nigerija	5,99
Zah. Nemčija	4,17
Madžarska	4,14
Kuwait	3,35
Malta	3,52
Albanija	3,29
Ciper	2,95
Trucial States	2,62
Libanon	2,56
Etiopija	2,31
Kongo	1,94
Indija	1,82
Anglija	1,55
Kenija	1,49
Italija	1,43
Gana	1,26
Turčija	1,15
Libija	1,20

Manjše količine smo izvozili še v naslednje države: Ceylon, Aden, Burundi, Danska, Dubai, Gabon, Katar, Equador, Mozambik, Nikaragua, Paragvaj, Peru, Saudi Arabija, Singapur, Somalija, Sudan, Uganda, Zambija in Siera Leone. Torej smo izvozili v štiri-deset držav Evrope, Azije, Afrike in Latinske Amerike. 27 % smo prodali v evropske države, ostane 73, pa v prekomorske dežele.

Prva leta izvoza je bil delež prodaje v evropske države znatno višji, zadnja leta pa se izvoz orientira na prekomorska tržišča.

Vzrok taki spremembi je predvsem močna proizvodnja v svojih deželah, kar je imelo za posledico padec cen na teh tržiščih. Naši papirji kljub dobri kvaliteti niso bili konkurenčni. Zato je bilo nujno izvoz usmeriti tudi na druga tržišča, predvsem tržišča Bližnjega, Srednjega Vzhoda in Afrike. Tudi tu se srečujemo z močno konkurenco avstrijskih in nemških proizvajalcev, v zadnjem času pa tudi s češkimi in romunskimi proizvajalci papirja. Le-ti nudijo izjemno nizke cene. Poudariti je treba, da kupci iz teh tržišč ne pazijo posebno na kvaliteto; bistveno vprašanje je cena. Ta mora biti čim nižja. Ceno papirjem pa lahko znižajo le tovarne, ki imajo moderno organizirano proizvodnjo. Naše podjetje zaradi velike ponudbe v konzumnih papirjih in nizkih cen ni bilo več konkurenčno sposobno, zato smo prešli na izdelavo in prodajo specialnih vrst papirjev kot bankpost, ciklostil z vodnimi znaki, azurelaid, kulerji, xerox premaz itd.

Že v drugi polovici leta 1970, predvsem pa v letu 1971 je na vseh zunajih tržiščih nastopila nizka konjunktura. Ker so imele nekatere razvite države Zah. Evrope, tu mislim predvsem na Zah. Nemčijo, Avstrijo in Italijo, velike zaloge neprodanega papirja, so cene začele naglo padati. Prevelika ponudba je nastala tudi zaradi novih kapacitet, ki so začele proizvajati papir v zadnjih letih. Mnoge tovarne so delale s polovično zmogljivostjo, manjše pa so celo zaprli. Da bi prodale svoje velike zaloge, so tovarne zniževale ceno do maksimuma.

Takšno stanje je seveda moralo vplivati tudi na naš izvoz. Že leta 1970 se je naša prodaja na tuja tržišča malenkostno znižala v primerjavi z rekordnim letom 1969, v letu 1971 pa je precej padla.

Naše podjetje, ki posluje z razmeroma visokimi proizvodnimi stroški, ni moglo slediti svetovnemu trgu ter znižati cene svojim artiklom. Cene naših papirjev so bile včasih tudi do 30—40 US dolarjev višje od konkurenčnih. Nemogče je v takih razmerah pričakovati večjo zunanjo prodajo. Vzrok za padec azvoza je treba iskati tudi v nezadostni stimulaciji izvoza. Pričakovali smo, da bo devalvacija dinarja lansko leto prinesla večji devizni efekt, vendar to ni bilo uresničeno. Naglo naraščanje cen po devalvaciji na domačem tržišču ter dražji uvoz sta negativno vplivala na našo zunanjetrgovinsko realizacijo. Zaradi vseh teh momentov, visokih proizvodnih stroškov, nizkih cen na tržišču, nezadostne stimulacije, podjetje ni moglo pospeševati izvoza, pač pa ga je omejilo na minimum.

Trenutno stanje na zunanjih tržiščih ni rožnato, čeprav predvidevamo, da se bo stanje proti koncu leta umirilo. Ukinitve nekaterih oblik premij po letošnji devalvaciji tudi ne prispeva k večjemu izvozu, čeprav je želja podjetja, da izvoz ponovno dvigne mo na raven leta 1970, saj bi tako povečali devizni efekt in likvidnost podjetja. Dežele Evropske gospodarske skupnosti so preteklo leto znižale oziroma ukinile uvozno carino na jugoslovansko blago, med temi tudi papir. S tem je postal naš papir predvsem offset, premaz in peresnolahki papirji na nemškem in italijanskem tržišču spet konkurenčni ter prodaja na nemško tržišče zopet interesantna. Že zadnjih nekaj mesecev se povečuje izvoz na to področje ter pričakujemo, da se bo v letošnjem letu na to tržišče še povečal. Za to so obojestranski interesi. Tudi Anglija, Danska in Norveška so s 1. januarjem 1972 ukinile carino na uvoz papirja iz Jugoslavije. Tudi na ta tržišča skušamo prodreti, vendar lahko uspeha na teh zelo zahtevnih evropskih tržiščih le z visoko kvaliteto, z dobrim servisom ter z brezhibno promptno izdobjavo.

dipl. oec. Roman Sevršek

»Ta leseni« so povedali!

VEVČE, FEBRUARJA — Druga postaja na sprehodu skozi tovarno, kjer stresam svojo radovednost, je bila tokrat v mizarski delavnici, pri tesarjih, embalažni delavnici in na žagi. Na bolj ali manj enostavna vprašanja sem dobil nekaj prijetnih odgovorov, nekaj pa tudi ne, kakor je pač kdo hotel...

Najprej sem povprašal tovariša Staneta Škerjanca: »Eno od specialnih del mizarjev v papirnicah je oblanje sesalnih omar. Kot sem opazil, ti to delo največkrat opravljaš. Kaj veš o tem preciznem delu povedati? In še privatno: včasih si bil dober plavalec, na letošnjih športnih igrah v Krškem si se med starejšimi tudi dobro izkazal. Radoveden sem, če tvoji otroci to družinsko tradicijo nadaljujejo ali so do tega športa indiferentni?«

In odgovor:

»V tovarni imamo 23 sesalnih omar. Za laika je dobro opravljeno delo samo, da je omara ravna in gladka. Za nas mizarje pa je specialnost dela v tem, da vsaka

Mizar Stane Škerjanec

omara posebej zahteva svojo natančnost in prilagojenost k situ papirnega stroja med obratovanjem. Tako delo pa se lahko opravi le, če ni časovno omejeno. Nas mizarje pa pri tem delu vedno priganja čas. Strojvodji bi radi pooblane sesalne omare skoraj prej, preden jih vzamejo iz stroja. Hitro in nenatančno delo pa se nam lahko maščuje na ta način, da se pri oblanju ponovno potimo.

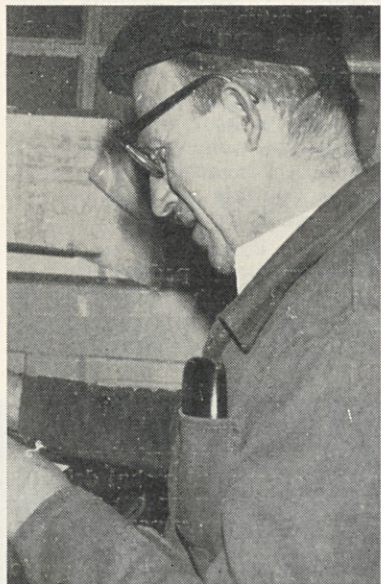
Prav zanima me, kako to delo opravljajo drugod po svetu po večjih papirnicah, ali pa mogoče tudi v naših novejših tovarnah te vrste? Menda ne več ročno. Zelo rad bi si to in še kaj drugega ogledal v katerikoli naši tovarni ali recimo v Avstriji, če bi se kdaj mogel udeležiti kake strokovne ekskurzije.

In še odgovor na privatno vprašanje. Še vedno rad plavam, ne samo moja želja, ampak želja veliko naših sodelavcev in bivalcev s terena je, da bi tudi na Vevčah imeli zimsko kopališče. Oba moja dva otroka kar dobro plavata. Hčerka je celo članica plavalnega kluba Ilirija. Vsak teden dvakrat hodi na treninge v Ljubljano. Lani je dosegla nekaj dobrih uspehov na tekmovanjih po Sloveniji v pionirski skupini.

»Anton PETERCA, kot mojster mizarske delavnice in veteran v Papirnici Vevče od leta 1942 se gotovo spominjaš, da je mizarska delavnica proizvajala v preteklosti že vse mogoče, od pohištva, opreme do drobnih izdelkov. Danes res služi potrebam proizvodnje papirja z vzdrževalnimi deli. Ali se ti zdi, da je delavnica do-

bro opremljena z orodjem in stroji in dobro oskrbljena z ustreznim lesom?«

»Res sem že veteran. Delal sem na različnih delovnih mestih. Po dobrem letu službe na Vevčah pa sem bil premeščen v mizarsko delavnico. Tam smo takrat izdelovali vsakovrstne mizarske izdelke od pohištva, opreme pa tja do stavbenega pohištva. Pri deformiranju teh mizarskih delavnic sem bil premeščen v reparaturno

Mojster mizarske delavnice Tone Peterca

delavnico, kjer sem zaposlen še danes. Menim, da so oddelki lesne predelave v našem podjetju za silo opremljeni, pogrešamo pa orodje in stroje za obdelavo plastičnih mas, ki vedno bolj nastopajo pri opremitvi različnih strojev in strojnih delov. Zaloga lesa je skoraj vedno premajhna. Zlasti pa les ni ustrezne kvalitete, ni suh in ga ne moremo uporabiti za izdelavo zahtevnejših del pri vzdrževanju proizvodnih strojev in naprav. Dobro bi bilo, da bi bila zaloga večja in kvalitetnejša. S tem bi se povečala izbira, tako da bi bili naši izdelki lepši in trpežnejši.

»Janez HABIČ, če se ne motim, je slišati, da boš letos odšel v pokoj. Ali bi razkril našim bralcem, kaj boš delal ob preobitici prostega časa, ko takole pri tej starosti še odlično izgledaš?«

»Res je, da bom z delovnim razmerjem končal, saj opravljam mizarski poklic že celo večnost. Vendar pa je čas upokojitve kar hitro prišel. Svojega dela ne mislim popolnoma opustiti. Sem pa tja bo treba doma kaj postoriti ali ustreči prijateljem, pa tudi kaj posebej zaslužiti. Sicer pa bom še vedno ostal vnet navijač

Mizar Ivan Habič

nogometa, saj ne mine nobena tekma niti v Ljubljani niti na Vevčah, da ne bi prisostvoval in se oglašal. Vsekakor pa bo na prvem mestu še vedno balinarski šport. Redko popoldne bo minilo, da me ne bo na balinišču, če bo le vreme dopuščalo. To pa bom skušal dokazati na jesenskem tekmovanju za pokal vevških balinarjev.

»Peter LAJOVIC, že nekaj let delaš v embalažni delavnici. Sedaj pa obiskuješ poklicno papirniško šolo za odrasle. Zakaj si se odločil za to in kaj pričakuješ od tega?«

»Za šolo sem se odločil predvsem zaradi zdravstvenih razlogov. Mislim, da je v embalažni delavnici preveč ropota in vibracije na mehanski pištoli. Celotna

Embalažni mizar Peter Lajovic

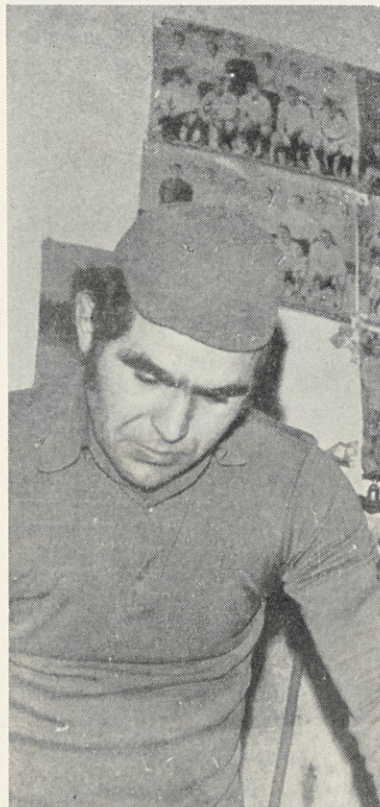
posadka v tem oddelku je že malo naglušna. Zaradi vibracije pa se pojavlja tudi revma v sklepih na rokah. Prostor sam je zjutraj ohlajen in se segreje šele po malici, tj. po 9. uri. Tudi zaslužek ni kaj prida. Normo presegamo okoli 30 %. Tudi formati embalaže niso več standardni. Te izdeluje LIP Bled in Škofja Loka. Mi pa te serije le dopolnjujemo, kar se pozna pri delovnem učinku, saj je treba format stalno menjati, predpis norme pa je še prejšnji. Včasih smo zastavili naročila z dva tisoč kosi, zdaj pa se dogaja, da dobimo naročilo tudi za dva okvirja ali dve paleti. Vse to pa vpliva tudi na naše živce.

»Jože ŠEGINA, iz embalažne delavnice se slišijo glasovi, da je vse zanič, da ni pravega reda itd. Saj dovoliš, da se ravno k tebi obrnem z vprašanjem, kaj veš o tej (ne)resnici in še: pred časom si odpovedal delovno razmerje in si se od privatnega delodajalca spet vrnil v tovarno. Zakaj?«

»Da je v embalažni delavnici skoraj vse zanič, bo kar držalo. Tudi ljudje od najvišjega do najnižjega (ne po velikosti). Sefov imamo pa toliko, to se pravi, eden nam naroča tako, drugi drugače, tako da ne vemo, koga bi poslušali. Tudi mehanske pištrole so take, da bi se človek zjokal. Preglavice nam dela tudi jutranji mraz v prostoru, saj imamo samo en radiator, in še tisti ne dela dobro. Tudi dela zadnje čase primanjkuje, ker okvire nabavljajo v Škofji Loki. Ne vem, kako je z izračunom, mislim pa, da je naš izdelek le za kakih 20 % cenejši od kupljenega. Doma je le doma, tu pa mašimo samo luknje.

Ja, pri privatniku pa nisem ostal iz več razlogov. Eden glavnih pa je, da bi se moral vsak dan voziti v Medvode, kar pa se mi je zdelo prenaporno.

Kaj pa nogomet? Seveda sem navdušen za Olimpijo, ker je pač

Jože Šegina ob embalažni mizi

domač klub, sicer pa sem vnet pristaš Partizana. Za Maribor pa se mi zdi, da se bo poslovil od I. lige. Pri hokeju imam najrajši Jeseničane. Tam je hokej doma. Slavija pride šele za Jesenicami. Za Olimpijo pa nisem navdušen, ker igralce le drago plačujejo in počasi lezejo v profesionalizem.

»Jože STRAH, tale obrat žage je kar precej oddaljen od ostalih proizvodnih oddelkov, zato se bolj poredko videvamo. Prosim te, da za naš časopis poveš kaj o svojem delu in oddelku in kaj še počenjaš, ko zapustiš tovarno?«

»Veseli nas, da si se oglašil, res smo precej oddaljeni od drugih. Trenutno je najhujše, ker ni hlo-dov za žago. Celotna ekipa hodi v Medvode nabirat les za žago iz kopic brusnega lesa. To je menda dogovor z Medvodami. Zaga med tem stoji, zato je tudi zaslužek

Vodja žage Jože Strah

manjši. Druga bolezen oddelka je, da je gater star že 42 let, zahteva po kvaliteti rezanega lesa pa je enaka, kot bi imeli najmodernejše naprave. Treba bi bilo misliti na nadomestitev. Tudi sicer imamo hlode vedno IV. klase, iz česar je težko izluščiti lepe deske, letve ali škareto. Če je dosti robe, smo pri delu veseli in zadovoljni, ker delamo in boljše zaslužimo, sicer pa je v kuverti bolj malo. Pri nepretrganem delu je delovni dan skoraj prekratek.

Po delu je pa tako. Ko pridem domov, se seveda najprej malo podprem. Nato zavijem v hlev pogledat konja, ki ga imam zelo rad pa tudi ostali dve živinici — kravi. Če mi čas dopušča, pa vzamem jeklenega konjička, ki poč-

va poleg v garaži in se popeljem malo čez Savo. Seveda vzamem tudi ženo s seboj, včasih pa se mi posreči, da se potihem izmuznem in jo kar sam mahnem po raznih ovinkih. Všeč so mi proste sobote. Takrat peljem »gospo« na trg, da prodaja pridelke in druge kmetijske proizvode. Ženo pustim na trgu, zaupam ji denar, zlasti pa delo, sam pa kolovratim po mestu po »opravkih«.

»Ivan VRANIČAR, kot enega najsolidnejših delavcev bi te rad vprašal, kaj bi morda rad povedal o težavah ali redu v oddelku, o tovarni ali privatnem življenju?«

»Kar se tiče oddelka, sem poslušal vaju razgovor s Strahom in se strinjam z njegovim mnenjem. Ne zdi se mi prav, da kupujejo škareto, ki je tako draga, namesto da bi nabavljali hlode in jih doma žagali, če smo že tu in, če je tu tudi naprava za žaganje. Nabava je sicer v kompetenci komercialnega oddelka, po moji laični presoji pa se le navdušujem za lasten predlog, saj bi tako stroške verjetno znižali.

Počasi se pripravljam, da bom zapustil vevški kolektiv in odšel v pokoj. Star sem že 63 let. Delovne dobe sicer nimam polne, po borčevski liniji pa to pravico lahko uveljavim. Doma, sedaj na zimo, ni posebnega dela. Po kosilu malo z ženo pokramljam, malo stopim v klet po kakšnega pol litra domačega, ki sem ga stisnil iz grozdja domače brajde, nekaj jagod pa sem kupil kot drugovrstno robo pri Slovenija-Sadju. Te grozdne jagode sem dobil po 3 din za kilogram. Napravil sem kar čez dvesto litrov pijače. Lahko rečem, da nobena gostilna nima takega. Tja tudi ne zahajam. Ob sobotah, če je lepo vreme, grem z

Merilec lesa Ivan Vraničar

vnuki v Kranjsko goro, na Krva-vec, kasneje, marca meseca pa na Vogel. Mladi se smučajo, jaz pa uživam čisti zrak in se smejem, ko se mladi veselijo, smučajo in padajo. Poleti me pa zanima vrt. Imam posebno veselje z vrtnicami, seveda pa je na vrtu tudi nekaj zelenjave za domače potrebe. Vsako leto enkrat grem s svojim avtom na izlet v Nemčijo ali Švico za kakšnih pet do osem dni. Najraje imam Bodensko jezero. Na morje za dalj časa ne hodim, ker ne prenesem vročine. Zado- stuje mi le dan ali dva. Poseben užitek imam te dni, ko gledam televizijo. Nobenega športnega dogodka iz Sappora ne zamudim na domači televiziji, zvečer pa gledam še avstrijsko.

Dopisujte

v »Naše delo«

V letu 1971 uspešno poslovali

KOLIČEVO, FEBRUARJA — Našim bralcem, predvsem pa članom kolektiva Papirnice Količevo, posredujemo nekaj ugotovitev in podatkov iz poslovnega poročila za leto 1971.

1. OSNOVNA SREDSTVA

Vrednost osnovnih sredstev pred revalorizacijo se je v letu 1971 povečala za 1.004.140 N din. To povečanje je nastalo zaradi novih vlaganj v osnovna sredstva (nove nabave, rekonstrukcija) v znesku N din 1.022.197, vrednost osnovnih sredstev pa se je med letom 1971 tudi zmanjšala, zaradi odpisov po inventuri za N din 18.057. Povečanje vrednosti osnovnih sredstev, v primerjavi s skupno vrednostjo osnovnih sredstev je malenkostno, kar je razumljivo, saj večjih investicijskih vlaganj v preteklem letu ni bilo.

Zaradi razmeroma nizkih vlaganj v osnovna sredstva se tudi ni spremenila struktura osnovnih

Odpisanost osnovnih sredstev sredi leta 1971 je bila v industriji papirja Slovenije 51,7%, v celotni panogi Jugoslavije pa je znašala 34,8%.

Iz primerjav ugotavljamo, da so naše delovne priprave odpisane že nad tri četrtine in da smo v primerjavi s papirno industrijo Slovenije precej bolj odpisani, v primerjavi s celotno panogo Jugoslavije pa je odpisanost naših osnovnih sredstev skoraj še enkrat večja. Ob pospešeni amortizaciji osnovnih sredstev, ki jo uporabljamo od 1. I. 1970, se nam bo zgodilo, da bodo delovne priprave čez štiri leta v celoti amortizirane in bo neodpisana vrednost samo še na gradbenih objektih.

Za sanacijo takega stanja je edina rešitev v srednjeročnem programu, ki v svojih zasnovah predvideva rekonstrukcijo obstoječih proizvodnih naprav in novo investiranje v kartonski stroj II z vsemi spremljajočimi investicijskimi naložbami.

2. OBRATNA SREDSTVA

Terjatve do kupcev

Močnejši poudarek na spremljanje višine terjatev se je začel dajati leta 1966 in 1967. V teh letih so se čedalje resneje pričeli gomiliti oblaki nelikvidnosti in nesolventnosti gospodarskih organizacij in gospodarstva nasploh.

Iz primerjave ugotavljamo isto kot lansko leto, namreč, da terjatve za dobave na domačem tržišču od leta 1966 občutno naraščajo. Ta pojav je po eni strani v vzročni zvezi s porastom količinske realizacije, s porastom cen ter s počasnejšim plačevanjem naših računov. Do neke mere normalno bi bilo, da terjatve naraščajo z istim tempom, kot narašča vrednostna realizacija. Vendar, kot bomo kasneje videli, ni tako, ampak predvsem naraščajo zaradi počasnejšega plačevanja.

Medtem ko ugotavljamo, da se terjatve za izvoženo blago gibljejo v mejah normale okrog 80 dni, so terjatve za prodano blago na domačem tržišču dosegle nenormalne dimenzije. Od 23 dni kolikor so nam bili domači kupci v povprečju dolžni leta 1966, se število dni za neplačane račune v letu 1971 raztegne na 119 dni. Domači kupci nam torej plačujejo v več kot petkrat daljšem času.

Iz primerjalnih podatkov o gibanju terjatev, realizacije in rokov plačevanja ugotavljamo naslednje:

— da so se terjatve za izvoženo blago v absolutnem znesku nekoliko znižale. To znižanje je bilo doseženo z nekoliko hitrejšim plačevanjem izvoznih faktur, predvsem in v glavnem pa zaradi manjšega obsega izvoza;

— da so terjatve do kupcev v državi v absolutnem porastu, kar je bilo povzročeno s povečanim obsegom realizacije na domačem tržišču ter s podaljševanjem plačilnih rokov.

Moramo povedati, da smo tudi v letu 1971 uporabljali iste oblike plačevanja: gotovinska oziroma virmanska nakazila, menice, akceptne naloge, assignacije, kompenzacije, cesije, tožbe, poslužili smo se v enem primeru tudi popisa premoženja in zaplembe. Prav tako smo v direktnih osebnih kontaktih z našimi kupci skušali doseči boljše plačevanje. Vse to pa, kot izgleda, ni rodilo želenega sadu. Nasprotno, kljub zaostritvi plačilnih pogojev in kljub temu, da so bili izdelani in dogovorjeni plani plačevanja s posameznimi kupci, terjatve naraščajo. Ni dvoma, da je za tako stanje v največji meri kriva splošna nelikvidnost v jugoslovanskem gospodarstvu, samo res je pa tudi, da smo dosegli zaradi podaljšanja plačilnih rokov kritično točko in da mora naše podjetje samo iskati izhod iz neroznate situacije.

Zaloge

Zaloge nedokončane proizvodnje, ki so ovrednotene po plan-skih cenah in vsebujejo samo direktne stroške izdelave tistih faz proizvodnje, skozi katere je nedokončan proizvod ali polproizvod šel, so se absolutno nekoliko povečale. Tako smo imeli v povprečju nedokončane proizvodnje za 7 dni, kar je za dva dni več kot preteklo leto.

Ne glede na povečanje zalog nedokončane proizvodnje in polproizvodov pa višina teh zalog v podjetju ne predstavlja problem, saj so zaloge relativno nizke. V zalogah so samo tisti nedodelani proizvodi, ki se bodo zagotovo dodelali in prodali, torej ni fiktivnih zalog in končno te zaloge vežejo le zelo majhen del obratnih sredstev.

Tudi zaloge gotovega blaga vežejo le minimalna obratna sredstva in predstavljajo komaj eno oziroma dvodnevno proizvodnjo. Praktično to pomeni, da se vsa blagovna proizvodnja tudi takoj proda, kar predstavlja pozitiven faktor, saj zaradi tega v zalogah ni vezanih obratnih sredstev, ter ne potrebujemo skladišnega prostora za skladiščenje gotovih izdelkov.

Zaloge surovin in materiala so se v povprečju povečale od 8.115.000 na 11.705.000 N din. Pri tem povečanju zalog ne gre samo za povečanje, ki je nastopilo zaradi povečanih nabavnih cen, ampak se je vrednost zalog zvišala tudi zaradi povečanega obsega zalog. Največ so se povečale zaloge surovin, medtem ko so zaloge goriva skoraj iste kot lansko leto, ostale zaloge pa se niso bistveno povečale. Poudariti pa moramo, da so decembrske zaloge leta 1971 precej nižje od istega meseca leta 1970. Tako stanje zalog je brez dvoma povzročilo na eni strani nemoteno proizvodnjo, saj so bile na zalogi vedno zadostne količine materialov, po drugi strani pa so povečane zaloge dodatno angažirale obratna sredstva, ki nam jih že tako primanjkuje.

3. OSEBNI DOHODKI

Tako kot vsa leta, so bila sredstva za osebne dohodke, s tem pa tudi višina osebnih dohodkov, odvisna od doseženega rezultata podjetja in pa od vloženega dela posameznika ali skupine.

Višino sredstev za osebne dohodke sta v preteklem letu urejala pravilnik o ugotavljanju in delitvi dohodka podjetja, zakon o družbenem dogovarjanju, kasneje pa samoupravni sporazum, ki je bil sklenjen med podjetji naše panoge in še nekaterimi drugimi podjetji. Zaradi omejitve izplačil nad 11%, glede na leto 1970, so se osebni dohodki do sprejetja samoupravnega sporazuma gibali v teh okvirih, se pravi niso smeli narasti za več kot 11%, po sprejetju in po verifikaciji sporazuma pa so osebni dohodki lahko narasli spričo boljših poslovnih rezultatov. Med letom smo tako izplačevali akontacije osebnih dohodkov na podlagi planirane vrednosti točke, ki je znašala 13 S din. Take osebne dohodke smo med letom tudi vkalkulirali v ceno naših proizvodov, v zadnjih mesecih pa smo tudi izplačevali osebne dohodke iz dobička.

Zaradi primerjave višine povprečnih osebnih dohodkov in porasta na lansko leto, bomo v naslednji primerjalni tabeli naredili povprečja za našo panogo in še za nekatera podjetja v občini Domžale. Pri tej primerjavi so osebni dohodki za panogo ugotovljeni na podlagi 9-mesečnih izplačil lanskega in predlanskega leta, primerjava za nekatera podjetja v občini je napravljena na podlagi celoletnih izplačil, primerjava za gospodarstvo in industrije republike pa je napravljena za deset mesecev.

Povprečni neto osebni dohodki na zaposlenega, ugotovljeni na prej povedani način, so naslednji:

Devet oziroma desetmesečno povprečje:

	1970	1971	%
Bosna in Hercegovina	967	1.239	128
Črna gora	898	967	109
Hrvatska	1.056	1.373	130
Makedonija	800	1.074	134
Srbija	921	1.149	125
Slovenija	1.310	1.496	114
Industrija papirja SFRJ	1.034	1.270	123
Od tega v SRS:			
Ceršak	1.017	1.116	110
Količevo	1.469	1.637	111
Krško	1.388	1.681	121
Medvode	1.492	1.759	118
Vevče	1.388	1.500	108
Podvelka	759	871	115
Prevalje	996	1.167	117
Radeče	1.448	1.430	99
Sladki Vrh	1.177	1.397	119
Tržič	1.125	1.350	120
Gospodarstvo SRS	1.340	1.585	118
Industrija SRS	1.252	1.490	119
Celotno povprečje			
Toko Domžale	1.045	1.245	119
Induplati Jarše	1.039	1.230	118
Tosama Vir	1.278	1.337	105
Mlinostroj Domžale	1.423	1.830	129
Helios Domžale	1.698	2.074	122
Papirnica Količevo	1.470	1.797	122

Devetmesečni podatki o povprečnih osebnih dohodkih so vzeti iz materialov Zvezne gospodarske zbornice, medtem ko nam je podatke v celoletnih povprečjih za nekatera podjetja v občini posredovala analitska služba pri Sob Domžale.

Iz primerjalnih podatkov izhaja, da so povprečni osebni dohodki na zaposlenega v našem podjetju pri vrhu lestvice v panogi, kakor tudi v občini Domžale. Porast v višini 22% na lansko leto pa je nekoliko nižji kot je ugotovljen za vso panogo in v mejah, kot jih imajo sosednja podjetja. Iz vsega tega lahko ugotovimo, pri tem pa se ne spuščamo v določila pravilnika o ugotavljanju in delitvi dohodka niti ne v samoupravni sporazum, kar vse bomo storili pri obravnavanju delitve dohodka, da je višina osebnih dohodkov v našem podjetju primerna.

Cerprav je primerjava povprečnih osebnih dohodkov napravljena za različna časovna obdobja in podatki niso za celo leto dokončni, bodo trendi porasta precej realni, glede višine pa lahko pričakujemo, da bodo celo nekoliko višji, saj lahko računamo s tem, da bodo izplačila, tako kot pri nas, tudi v drugih podjetjih prav v zadnjem trimesečju višja.

4. REALIZACIJA

Prodane količine proizvodov so se v primerjavi z letom 1970 znižale za 6 ton. Prodaja papirjev se je znižala in to predvsem zaradi nižje realizacije brezlesnih ter ovojnih papirjev, ob nekoliko povečani realizaciji težko propustnih papirjev. Realizacija kartonov je sicer nekoliko višja kot lansko leto, vendar se je ob tem zmanjšala prodaja finih kartonov, povečala pa prodaja navadnih kartonov. Tudi realizacija lepenke je višja kot lansko leto, pri tem se je realizacija sive lepenke znižala, povečala pa realizacija prešpan lepenke in specialnih lepenk. Tako proizvodno prodajno orientacijo so narekemale naše proizvodne zmogljivosti ter potrebe na domačem in tujem tržišču.

Ob malenkostno nižji skupni realizaciji pa je močno padel naš izvoz. Realizacija izvoza, merjena po količini, se je v primerjavi z letom 1969 znižala za 23,9%, v primerjavi z letom 1970 pa kar za 36,7%. Taka prodajna usmerjenost, ki bi težila k zmanjševanju izvoza, v naslednjih letih ne bo možna, ampak bo potrebno izvoz povečati, da bi lahko podjetje

prišlo do potrebnih deviz za plačilo uvozne opreme, ki bo potrebna pri rekonstrukciji podjetja.

Če se na tem mestu omejimo samo na količinske pokazatelje za proizvodnjo in realizacijo, bomo v primerjavi z letom 1970 ugotovili naslednje:

— da so se za celotno povečanje bruto proizvodnje, ki ima svoj vzrok v podaljšanem obratovalnem času, povečale zaloge nedokončane proizvodnje in gotovega blaga ter da je ostala višina blagovne proizvodnje, kakor tudi realizacija na skoraj isti ravni kot predlansko leto.

Medtem ko ugotavljamo praktično isto realizacijo po količini kot predlanskim, se je vrednostna realizacija osnovne proizvodnje povečala za 13%.

5. CELOTNI DOHODEK

Vrednost celotnega dohodka, kamor vštevamo realizacijo na domačem in inozemskem trgu, realizacijo materiala in odpadkov, realizacijo ter izredne dohodke, se je povečal za 11,7% v primerjavi z lanskim letom in znaša 100.075.653 N din.

Do povečane vrednosti celotnega dohodka je prišlo:

— zaradi višjih prodajnih cen osnovne proizvodnje

— zaradi izpremenjenega asortimenta proizvodnje

— zaradi višjih izrednih dohodkov

— zaradi višje realizacije materiala in odpadkov ter

— zaradi višje realizacije delavniških uslug.

Od skupne realizacije je odpadlo na prodajo v državi 83,5%, na prodajo za izvoz 10,1% ter na ostalo realizacijo in izredne dohodke 6,4%. Ugotavljamo, da se je povečala udeležba na domačem tržišču v škodo manjšega izvoza, medtem ko je ostala realizacija udeležena v celotnem dohodku v skoraj istem odstotku.

Tako strukturo realizacije, ki gre na škodo izvoza, bo treba spremeniti že v tekočem 1972. letu. Računajoč vse devizne obveznosti, ki bodo nastale v tekočem letu, bo potreben izvoz v približni višini 1.400.000 \$ oziroma N din 22.100.000. Tak izvoz ne bo mogoče doseči, saj smo že v preteklih letih izvažali za približno en milijon \$, treba bo le že v začetku leta prilagoditi dinamiko izvoza in povečati napore v tej smeri.

6. UGOTOVITEV IN DELITEV DOHODKA PO ZAKLJUČNEM RAČUNU ZA LETO 1971

v tisočih N din

	Plan za leto 1971	Realizacija leta 1971	%
Celotni dohodek	93.450	100.075	107.1
Porabljena sredstva	64.914	62.516	96.3
Dohodek	28.536	37.559	131.6
Pogodbene obveznosti	1.301	1.175	90.3
Zakonske obveznosti	1.849	1.986	107.3
Dohodek podjetja	25.384	34.398	135.5
Osebni dohodki	20.027	23.713	118.4
Poslovni sklad	3.857	8.953	232.1
Rezervni sklad	700	932	133.1
Sklad skupne porabe	800	800	100.0

(Nadaljevanje na 5. strani)

Sandi Rihtar podaja na seji delavskega sveta poslovno poročilo

sredstev in je skoraj ista kot leto prej. Od skupne vrednosti odpade na zemljišča 0,4%, na vrednost gradbenih objektov za 28,8% in na vrednost delovnih priprav 70,8%.

Naj pri obravnavanju povečanja osnovnih sredstev omenimo tudi podatke o porastu v panogi. Podatke povzemamo po materialih SPK za I. polletje 1971, ker novjših nimamo na razpolago. Medtem ko se je pri nas vrednost osnovnih sredstev zaradi novih vlaganj povečala za 1,3%, znaša to povečanje za industrijo papirja Slovenije 4%, za celotno panogo v Jugoslaviji pa 5%.

Res, da niso podatki najnovejši, vendar pa vemo, da kakšnih bistvenih vlaganj v letu 1971 ni bilo in da je torej tako za naše podjetje kot za panogo značilno, da v zadnjih dveh letih ni večjih vlaganj. Vzrok za tako stanje je po vsej verjetnosti v slabši likvidnosti, v novih predpisih glede gradenj novih investicijskih objektov, ki zahtevajo, da so sredstva v celoti zagotovljena, v zelo dragi opremi za našo panogo ter v spremenjenih instrumentih glede odplačila uvozne opreme in ne nazadnje v drugačnem gledanju bank na našo panogo, saj so skoraj vsa podjetja izven Slovenije v izgubi.

Druga posledica razmeroma nizkih investicijskih vlaganj, posebno še ob pospešeni amortizaciji, je visoka odpisanost osnovnih sredstev v našem podjetju.

Odpisanost osnovnih sredstev konec leta 1969, konec leta 1970 in konec leta 1971 je znašala:

	1969	1970	1971
Gradbeni objekti	40,7	45,0	48,4
Delovne priprave	59,3	68,0	77,0
Skupaj	53,7	61,3	68,7

Program razvoja podjetja 1972–1975

KOLIČEVO FEBRUARJA — Razvojni program podjetja smo izdelali v dveh fazah:

- I. faza 1972–1973
- II. faza 1973–1975

Razvojni program podjetja upošteva v I. in II. fazi rekonstrukcijo obstoječe tovarne in sicer:

1. Rekonstrukcijo tehnoloških naprav za proizvodnjo triplex kartona — KS II.
2. Rekonstrukcijo in modernizacijo energetskih naprav za proizvodnjo pare in električne energije ter razvod.
3. Rekonstrukcijo tehnoloških naprav za odpadno vodo.
4. Modernizacijo ročne in strojne dodelave za papir, karton, lepenko.
5. Rekonstrukcijo ostalih tehnoloških naprav za proizvodnjo papirja, kartona, lepenke, lesovine.
6. Ureditev delovnih pogojev v izdelavi, dodelavi, transportu in ostalih obratih.
7. Mehanizacija notranjega in zunanjega transporta, skladiščenje surovin in gotovega blaga.

c) Stroj za izdelavo kartona moderniziramo v smislu izdelave več vrst artiklov: CLC, CPIL, CP1P2, P1P2P1 in to predvsem z večjo uporabo papirnih odpadkov in višjo proizvodnjo — 20 t/dan s premaznimi napravami v stroju z nanosom 2–24 g/m² in naprav za doseg sija in višjega sijaja. Stroj KS II bo z vgradnjo modernih naprav za formiranje plasti imel minimalno hitrost 30 m/min, maksimalno 95 m/min (sedaj 18–70), pri 200–600 g/m². V skupino mokrih stiskalnic se vgradi ogrevalna naprava — JR za doseg večje končne suhote v mokrem delu. Tretja mokra stiskalnica se preuredi iz navadne v zarezo (Rillenpresse).

d) Predsušilna skupina se opremi še s tremi sušilnimi valji z vgradnjo Madeleine toplotnimi valji.

e) Gladilni valj rekonstruiran v smislu postavitev super toplotne haube ter z vgradnjo sušilnega sita. Ogrevanje je zaščiteno s 5 atü paro.

t) Naknadna sušilna skupina se opremi isto z dvema sušilnima

i) Za doseg sija in višjega sijaja vgradimo štirivaljno ščetko. Kartonski trak nato ohladimo na hladilnih valjih ter navijamo na Poppe navijalniku.

Z vgradnjo dodatnih tehnoloških naprav v pripravi snovi v konstantnem delu v skupini za formiranje plasti s predelavo stiskalnice, z rekonstrukcijo predsušilne in naknadne sušilne skupine ter gladilnega valja ter naprave za premazovanje in ščetkanje, imamo možnost proizvajati več — 60 t/dan (sedaj 40 t/dan), boljše kvaliteto ter z manjšimi proizvodnimi stroški.

j) Stanje energetskih naprav je že danes glede na proizvodni program po strojih PS I, PS II, KS I, KS II, LO kritično, saj mora dodatno obratovati SB in DA. Po I. fazi rekonstrukcije se bo poraba pare povečala za 72 t/dan, poraba električne energije za 12.000 kWh/dan. Za premostitev v energetskem pogledu moramo v I. fazi postaviti SB (Steam Block) s 7/8 t/h, 42 atü, 450°C tako, da bi 3 t/h porabili za tehnologijo izdelave kartona, 4 t/h pa v parni turbini, kar bi pridobili 9600 kWh/dan.

Ročno in strojno obdelavo triplex kartona bi izvedli z napravami za rezanje v format, izdelavo zvrtkov, napravo za izdelavo vezov, prebiralno napravo ter linijo za izdelavo palet v polah in vezih, ter napravo za izdelavo bal.

Prostor za ročno in strojno dodelavo triplex kartona bi klimatizirali 20 ± 2°C in 65 ± 5% vlage z vsemi tehničnimi normativi varstva pri delu. Ročno in strojno dodelavo papirja PS I, PS II in kartona KS I se modernizira v II. fazi.

Ureditev odpadnih voda v smislu zmanjšane porabe fabrikacijske vode — boljši normativ porabe vode — zmanjšanje snovnih izgub, ter zmanjšanje stopnje onesnaženja.

Zmanjšanje porabe fabrikacijske vode rešujemo v smislu večjih pritiskov za štrcanje ter z vgradnjo modernih štrcal ter z zaprtjem krogotoka. Zmanjšanje snovnih izgub z dodajanjem recencijskih sredstev za vlaknine na snovnih lovilcih ter z uporabo ulovljene snovi v flotatorjih.

Rekonstrukcijo tehnoloških naprav za odpadne vode izvedemo s filtracijo, flotacijo, sedimentacijo in z zgoščevalnimi napravami.

Delovne pogoje v I. in II. fazi urejemo predvsem pri strojih za izdelavo papirja in kartona ter v dodelavi papirja in kartona in to predvsem z garderobami, sanitarijami, umivalnicami in z merami za prepihe, vlage, temperaturo, hrup, ropot in plini.

Pri ostalih tehnoloških napravah KS I, PS II, LO, LB izvedemo rekonstrukcijo v glavnem z izvedbo mlevnih čistilnih naprav, medtem ko pri KS I še z rekonstrukcijo pred in naknadne sušilne skupine v I. fazi, v II. fazi pa z rekonstrukcijo pogona z vzdolžno transmisijo, vgradnjo se-

Jože Osolin, Tone Smole, Srečo Hribar, Anton Tavčar, Roman Kopač in ing. Miha Svetlin na posvetu

salnega valja VS, predstavitev OS ter vgradnjo trivaljnega gladilnika.

V LO moderniziramo ročno in strojno dodelavo ter pripravo snovi, v LB pa čistilne naprave, prebiralne naprave ter zgoščevalne in izžemalne stroje.

Zunanji in notranji transport moramo predvsem urediti v dodelavi, skladiščenju surovin in gotovega blaga, in to predvsem za celulozo in papirne odpadke in ostale surovine, urediti transportne poti, skladišče za surovine in gotovo blago z ozirom na stanje zgradb in način skladiščenja v smislu mehaniziranja.

Program modernizacije in rekonstrukcije v II. fazi obsega povečanje proizvodnje na KS II za 30 t/dan, tj. na 90 ton dnevne proizvodnje, kar nam nalaga, da postavimo nove energetske naprave za proizvodnjo pare, električne energije in razvod, s postavitvijo novega kotla 24/26 t/h, 42 atü, 450°C ter s postavitvijo kondenzacijske parne turbine z zmogljivostjo 2,5/3 MW z reguliranim odvzemom 2,5 atü.

Tehnološke naprave za odpadne vode v II. fazi izvršimo tako, da stroj KS II dobi lastne naprave za filtracijo, flotacijo in zgoščevanje.

Ročno in strojno dodelavo za papir in karton moderniziramo predvsem z ureditvijo faz dela in postavitvijo posebne hale za dodelavo.

Zunanji in notranji transport in delovne pogoje moramo dokončno urediti v smislu zdravstvenega in tehničnega varstva.

I. fazo modernizacije in rekonstrukcije bi izvedli v letih 1972–1973, II. fazo v letih 1973–1975. V gradbenem delu bi morali v končni izgradnji 1972–1975 postaviti novo halo za ročno in strojno dodelavo triplex kartona, urediti prostore — halo za ročno in strojno dodelavo od PS I, PS II, KS I, urediti skladišča za surovine, vlaknine in gotovo blago ter postaviti zgradbo za KC II z vsemi

elementi proizvodnje in električne energije.

Za doseg zgoraj omenjenih ciljev je potrebno veliko vestnega in skrbnega dela pri programiranju in projektiranju ter prav tako v operativni v sedanji proizvodnji.

A. P.

Tema sestanka: Rekonstrukcija KS II

Programska naloga modernizacije podjetja predvideva v glavnem, da bi proizvajali VEC — BOLJE — CENEJE — za to smo pri modernizaciji proizvodnje papirja, kartona, lepenke, lesovine upoštevali moderne tehnološke principe. Rekonstrukcija in modernizacija tehnoloških naprav izdelave triplex kartona na KS II upošteva:

- a) Rekonstrukcijo tehnoloških naprav priprave snovi za celulozo (beljeno, nebeljeno, lesovino, papirne odpadke). V pripravo snovi za papirne odpadke smo vključili termično stopnjo — 30 t/dan.
- b) Konstantni del se rekonstruira tako, da vgradimo dodatne sortirne naprave (TP) tako, da vsaka naprava za formiranje plasti dobi svojo sortirno napravo.

valjema ter vgradi še dodatne toplotne valje.

g) Za doseg nanosa premazne mase od 12–24 g/m² vgradimo dodatne premazne naprave in sicer:

- BC I z nanosom 4 g/m², 40 % suhote PR
- BC II z nanosom 8 g/m², 40 % suhote PR
- ZK1 z nanosom 10–20 g/m², 45–50 % suhote PR

Za sušenje premaza uporabimo za premazni agregat BC I topli zrak. Za BC II IR-E-toploto. Za premazni agregat ZK1 pa toplotne naprave IR-G + zrak.

h) Za premazno napravo vgradimo 2 sušilna valja kot korektur-na valja.

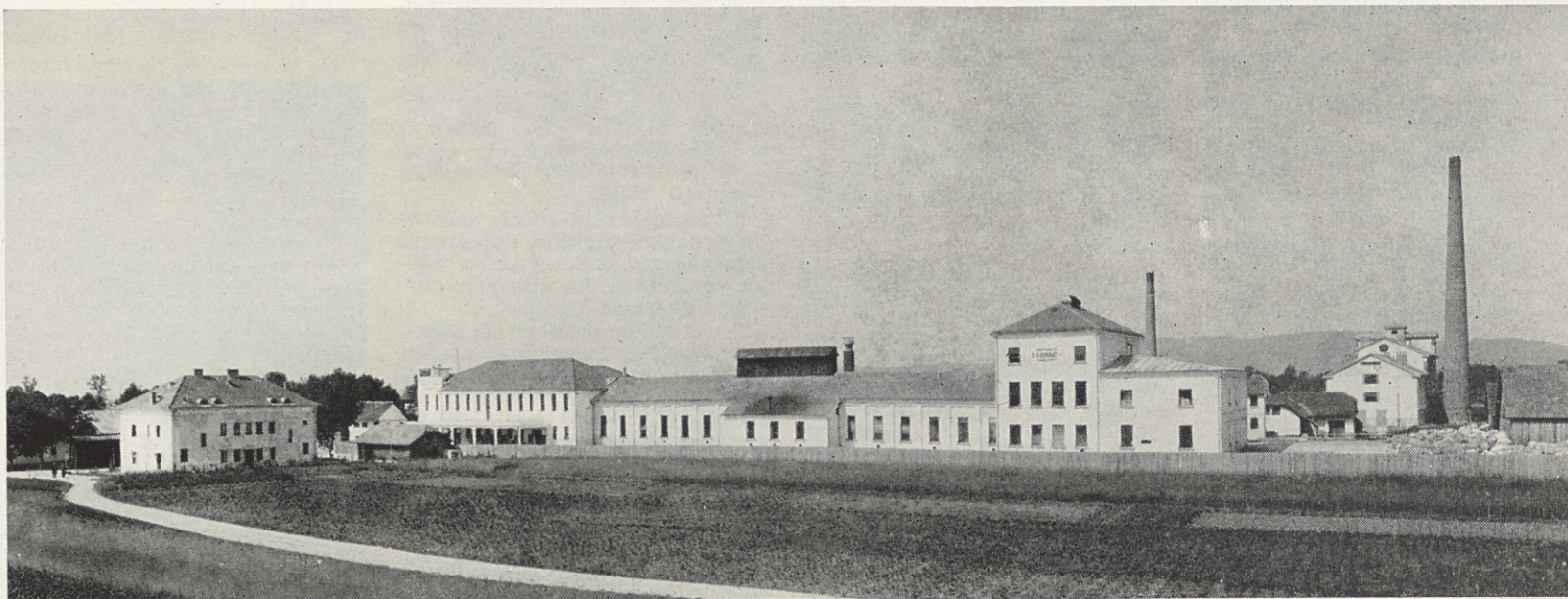
V letu 1971 uspešno posloval

(Nadaljevanje s 4. strani)

Zaradi uspešnega gospodarjenja v preteklem letu, o čemer je bilo že govora in ki se kaže v tem, da stroški niso prekomerno naraščali, zaradi česar se je močno povečal dohodek, smo predvsem povečali osebne dohodke in pa sklade podjetja. Pri tem so sredstva za sklade naraščala precej hitreje kot pa sredstva za osebne dohodke. V strukturi delitve dohodka smo na ta način dosegli precej bolj ugodno delitev dohodka v korist skladov tako v primerjavi s planom kakor tudi v primerjavi z lanskoletno realizacijo.

Ko ocenjujemo uspešnost poslovanja v preteklem letu, moramo poudariti, da so doseženi rezultati plod zavestnih prizadevanj delovnih ljudi v Papirnici Količevo, ki dajejo krepko materialno osnovo za nadaljnji razvoj podjetja.

Sandi Rihtar

Taka je bila Papirnica Količevo pred 40 leti. Pogled z vzhodne strani, v ospredju Radomeljska cesta. Čas beži...

Spremembe splošnih aktov

PRILAGODITVE INTERNIH SAMOUPRAVNIH AKTOV PODJETJA DOLOČILO SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O MERILIH ZA DELITEV DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV, SPREJETE NA 14. REDNI SEJI DS DNE 2. 2. 1972

MEDVODE, FEBRUARJA — Na podlagi določil 5. člena samoupravnega sporazuma se v podjetju izvedejo naslednje spremembe in dopolnitve samoupravnih aktov in sklepov delavskega sveta:

I. V pravilniku o delitvi osebnih dohodkov podjetja se izvedejo naslednje dopolnitve in spremembe:

1. Spremenijo in dopolnijo se dosedanje osnovne vrednosti delovnih mest tako, da se uveljavijo nova razmerja med posameznimi kvalifikacijskimi skupinami v skladu z razmerji, ki so sprejeta s samoupravnim sporazumom. Pri teh spremembah in dopolnitvah se ne zmanjšuje dosedanjih vrednosti delovnih mest, temveč se korigirajo navzgor osnovne vrednosti delovnih mest tistih kvalifikacijskih skupin, katerih osebni dohodek je bil pod KOD, ki ga za posamezne skupine določa sporazum v 11. čl.

V vzdrževalnih delavnicah se uvaja nova skupina delovnih mest — »vodja skupine«. Skupina VI. in V. je določena na pripravniki staž, ki traja eno leto. Za prvih 6 mesecev je določena VI. skupina, za drugih 6 mesecev pa V. skupina. Po enem letu pripravniške dobe pripada delavcu postavka IV. skupine. V višje skupine napredujejo delavci normalno vsake dve leti. V primeru izrednih uspehov delavca na delovnem mestu se na predlog strokovne službe ta doba ustrezno skrajša, vendar ne več kot za eno leto. Ravno tako se dveletna doba za napredovanje na predlog strokovne službe podaljša, če delavec ne pokaže v tem času zadovoljivega uspeha pri svojem delu. V I. skupino napreduje delavec s pogojem, da strokovna služba poda predlog, iz katerega izhaja, da ima delavec ustrezne pogoje za napredovanje v I. skupino.

Delovno mesto vodje skupine se sistemizira za posamezne delavni-

ce: kovinska delavnica 5 delovnih mest, elektro delavnica 1 delovno mesto, mizarska delavnica 1 delovno mesto in zidarska delavnica 1 delovno mesto. Na ta delovna mesta na predlog strokovnih služb napredujejo delavci iz I. skupine, ki imajo ustrezne strokovne in organizacijske sposobnosti.

Osnovne vrednosti delovnih mest obsegajo tudi težavnostne pogoje. Še naprej pa ostane v veljavi pravilnik o normah.

2. Dodatki za nočno delo se obračunavajo po opravljenih delovnih urah v dosednji višini 25 % na osnovo za obračun osebnega dohodka. Za nočno delo se šteje vsako delo v času od 22. do 6. ure naslednjega dne.

3. Za delavce, ki delajo v štirizmenskem delu, se obračunava dodatek na osnovo za obračun osebnega dohodka v dosednji višini 75 % za opravljene delovne ure ob nedeljah, če je tako določeno z razporedom.

4. Dodatek za nadurno delo znaša 50 % na osnovo za obračun OD. Dodatek za delo na nedeljo izven časa, določenega z razporedom, znaša 80 % za opravljeno delovno uro.

5. Dodatek za delo na dan državnih in republiških plačanih praznikov znaša 100 % na osnovo za obračun osebnega dohodka.

6. Delavec, ki odhaja in mu preneha delovno razmerje zaradi starostne ali invalidske upokojitve ali upokojitve po posebnih pogojih, je upravičen do odpravnine, ki znaša dvakratni povprečni mesečni osebni dohodek podjetja (povprečje zadnjih treh mesecev).

7. V primeru smrti delavca, ki se je ponesrečil v podjetju ali umrl iz drugih razlogov, izplača podjetje kot pomoč, oziroma pogrebne stroške dvakratni povprečni osebni dohodek podjetja (povprečje zadnjih treh mesecev).

8. Spremenijo se osnove za obračun OD pripravnikov:

I. polovica pripr. dobe	II. polovica pripr. dobe
280	310
230	260
200	230
180	200

— pripravniki z visokošolsko izobrazbo raznih smeri 280
— pripravniki z višješolsko izobrazbo raznih smeri 230
— pripravniki s srednješolsko izobrazbo tehničnih smeri 200
— pripravniki s srednješolsko iz. ekonomsko-adm. in ost. smeri 180

Vsa ostala dosedanja določila pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in sklepi delavskega sveta ostanejo še naprej v veljavi.

Zaradi navedenih korektur pravilnika o delitvi osebnih dohodkov se ustrezno korigirajo ceniki za enoto proizvoda tako, da se zaradi korektur ne zmanjša vrednost točke.

II. Pri delitvi sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb zaposlenih se uveljavijo naslednje spremembe in dopolnitve:

1. Sredstva za stanovanjsko gradnjo se formirajo v dosednji višini 5 % od bruto izplačanih osebnih dohodkov.

2. Za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje se namenijo sredstva najmanj v višini 1 % od bruto izplačanih OD.

3. Določi se enoten rekreacijski dodatek za vse člane delovne skupnosti v višini 600 din. Ukinemo se vse dosedanje oblike rekreacijskega dodatka (dodatek za nezaposlenega družinskega člana, dodatek na OD za čas dopusta, poseben rekreacijski dodatek za borce).

4. Sredstva za družbeno prehrano — delovna malica — se določijo v višini neto 50 din mesečno na zaposlenega, ki pa se ne smejo izplačati v gotovini.

5. Sredstva za kulturno, prosvetno in športno dejavnost ter za dotacije družbenopolitičnim organizacijam se določijo v višini

od 0,4 do 1,2 % od bruto osebnih dohodkov, izplačanih v posameznem letu.

Vsa ostala določila in sklepi organov upravljanja, ki se nanašajo na koriščenje sredstev za skupne potrebe delavcev, ostanejo še naprej v veljavi.

Sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb zaposlenih se predvidijo z letnim finančnim načrtom.

III. V dosedanjih določilih in sklepih delavskega sveta glede nadomestil osebnih dohodkov se uveljavijo naslednje dopolnitve in spremembe:

1. Nadomestilo osebnega dohodka za čas boleznih prvih 6 koledarskih dni 80 % osebnega dohodka, od sedmega do 30 dni pa znaša 90 % povprečnega osebnega dohodka, ki ga je imel delavec v preteklem letu.

2. Oceno delovne sposobnosti delavca za prvih 30 dni odsotnosti zaradi bolezni in potrebo po odsotnosti z dela zaradi nege obolelega družinskega člana lahko poda le zdravnik, ki ga pooblasti podjetje.

Ostala določila o nadomestilih osebnega dohodka za čas bolezni ostanejo še naprej v veljavi.

IV. V pravilniku o povračilih stroškov za službena potovanja, stroškov prevoza na delo, selitvenih stroškov, stroškov za delo na terenu in stroškov za ločeno življenje se izvedejo naslednje spremembe in dopolnitve:

1. Deveti člen pravilnika se spremeni tako, da se 1. odstavek glasi:

Dnevnice za službena potovanja v državi pripadajo delavcem v naslednji višini:

— 80,00 N din v primeru, da mora delavec prenočiti na službenem potovanju,

— 60,00 N din v primeru, da ne prenočuje na službenem potovanju.

2. V 24. členu pravilnika se črta določilo glede dodatkov za sopotnika v celoti.

3. 32. člen se spremeni in dopolni tako, da se pravilno glasi:

Za službena potovanja v inozemstvo imajo delavci podjetja pravico do dnevnice v valuti države, v katero potujejo in se obračunavajo v višini, ki velja za republiške organe (Ur. l. SRS, 43/69).

V prvo skupino za izplačilo dnevnice po prejšnjem odstavku spadajo vodilna delovna mesta in visoko strokovna delovna mesta, v drugo skupino pa vsa ostala delovna mesta.

4. V 44. členu se doda dva nova odstavka:

— Nadomestilo za delo na terenu izven kraja zaposlitve in sedeža podjetja ne sme presegati 700 din na mesec.

— Nadomestilo za ločeno življenje in nadomestilo za delo na terenu se med seboj izključujeta.

5. V 49. členu se znesek 50,00 N din nadomesti z 20,00 N din.

6. V 53. členu se spremeni in dopolni zadnji odstavek tako, da se glasi:

— Nadomestilo za ločeno življenje znaša največ 500.— din na mesec.

Vsa ostala določila tega pravilnika ostanejo še naprej v veljavi.

Aktualne naloge Zveze komunistov

KOLIČEVO, FERBRUARJA — Za nami sta dva pomembna politična dogodka, ki bosta imela vsekakor odločilen vpliv na naše prihodnje ravnanje. Pri tem imam v mislih II. konferenco ZKJ in 25. sejo CK ZKS. Za oba politična dogodka je značilna odkrita in odločna beseda, da mora ZK začeti okrepljen in odločnejši boj za razvoju samoupravnih odnosov, v katerih mora imeti delavski razred odločilno vlogo v družbi. To zagotovilo mora postati bistvo boja, pri tem pa mora izhajati iz radikalnejšega nadaljevanja socialistične revolucije.

Druga konferenca, kakor tudi 25. seja, je dala smer dela ZK, ki se mora s svojo ofenzivno idejno-politično akcijo brez omahovanja postaviti po robu tistim gibanjem in tistim silam v družbi, ki ovirajo uresničevanje vloge delavskega razreda. Zato je za delovanje ZK v sedanjem družbenopolitičnem trenutku najvažnejše, da okrepi povezanost z delavskim razredom ter posamezne ovire premaguje s konkretnimi dejanji in ne samo z besedami oziroma resolucijami. Preteklost in sedanjost dokazujeta, da nobeno delavsko gibanje ni moglo uresničiti svojih političnih ciljev brez svoje avantgarde. Torej je dolžnost ZKJ kot avantgarda v naši družbi, kjer prihaja do razrednih nasprotij, da se kot pobudnica in nadaljevalka socialistične revolucije bori za uresničitev začrtane si poti, to je za samoupravni socializem.

V ZK je prišlo tudi do različnih idejnih orientacij pri spoznavanju in izvajanju lastne vloge, vloge države ter demokratične osnove in socialne vsebine politične oblasti. To je vsekakor za ZK bridko, a obenem tudi dragoceno spoznanje, saj nam je končno ravno to pomagalo, da smo lažje prepoznali naravo raznih pritiskov na samoupravljanje, da smo lažje razumeli prelomnico, na kateri se je v tem trenutku znašla Zveza komunistov. Vsi smo si edini tudi v tem, da ZK ne more samo ugotavljati problemov, sprejemati stališča in sklepe, nji-

hovo uresničitev pa prepustiti stihiji. Nasprotno, ZK se mora aktivno boriti za revolucionarno spreminjanje družbene prakse. Tok družbenih dogajanj ne sme biti prepuščen samemu sebi ali drugim, temveč ga mora ZK usmerjati kot organizirano politična sila. Zato se morajo komunisti vedno in povsod odločno ter z dokazi postaviti po robu idejam, ki so v nasprotju z marksizmom in splošno smerjo našega družbenega razvoja.

V naši družbi se je oslabil odgovornost na vseh nivojih, okrepili so se pritiski nasprotnih političnih sil in idejnih tokov, ki premišljeno in organizirano delujejo z enim samim namenom — omajati temelje naše socialistične jugoslovanske skupnosti. To delovanje je bilo možno tudi zaradi tega, ker je ZK podcenjevala razrednega sovražnika, ker se ni pravočasno ter dovolj odločno spoprijela z nasprotniki samoupravnega sistema in ker je tudi v vrstah ZK precej oportunitizma.

Skratka, 21. seja predsedstva in politična ofenziva, ki je bila sprožena proti vsem reakcionarjem, proti samoupravnim silam, je pomembna zmaga Zveze komunistov Jugoslavije. Da pa bi se konkretno določile smeri delovanja in najvažnejše naloge ZKJ, je bil na II. konferenci ZKJ sprejet akcijski program, ki izhaja iz sklepov IX. kongresa ZKJ, I. seje konference ZKJ ter iz ocen in stališč 21. seje predsedstva.

Tudi sklepi 25. seje CK ZK Slovenije izhajajo iz istih osnov oziroma iz akcijskega programa ZKJ, z naloge, da se bodo ta stališča in sklepi v praksi tudi uresničevala z osebno zavzetostjo in zgledom slehernega člana ZK.

Ob zaključku bi rad poudaril pomembnost povezanosti ZK z delavskim razredom. Povezanost bomo dosegli le, če se bo menjal tudi socialni sestav ZK. Od tega bo v veliki meri odvisno, čigave in katere družbene interese bo organizacija zastopala in za kakšne družbene smotre se bo bojevala.

Milan Deisinger

Potrebna sprememba mišljenja v papirni industriji

režije itd. Po »Direct costing« metodi se fiksni stroški ne razdeljujejo po posameznih izdelkih s pomočjo ključev, kot pri metodi polne lastne cene, ampak se pokriva iz pokritja, doseženega v danem časovnem razdobju.

Naslednja preglednica nam pokaže, kakšen je izračun pokritja. Preglednica prikazuje podatke za vrsto papirja: brezlesni ofset, polno klejen, strojno gladek, veliki format, ki se izdeluje na prvem papirnem stroju.

	din/tono
Neto prodajna cena	4724
— stroški materiala	3066
— stroški strojne vprege	287
— direktni osebni dohodki	188
— stroški embalaže	138
Pokritje na tono papirja	1045

Na ta način ne moremo izračunati dobička na vsak posamezen izdelek, ampak samo pokritje, ki ga izdelek prispeva v skupno vsoto pokritja za določeno časovno obdobje. Namen pokritja je, da v danem obdobju pokritja znane fiksne stroške.

Osnovna razlika med kalkulacijo po polni lastni ceni in kalkulacijo po metodi pokritja (Direct costing) je v tem, da prva izhaja iz stroškov, doseženih v podjetju in poskuša ceno postaviti na tržišču na tej osnovi, drugi način kalkulacije pa izhaja iz danih cen na trgu in temu prireja pokritje. To doseže na način, ki smo ga prej opisali, najprej odšteje od izkupička prodane izdelke vse stroške, ki se lahko na izdelke preračunavajo direktno. Ostanek izkupička tvori pokritje. V danem časovnem obdobju pokritja posameznih vrst izdelkov med seboj seštevamo, tako dobimo vsoto pokritja za dano dobo.

Optimalen dohodek dosežemo takrat, ko je vsota pokritja v razdobju največja.

Napačno bi bilo smatrati izdelek z največjim donosom pokritja na tono za najboljšega.

Pokritje izračunavamo na tono, upoštevata se samo dva vpliva in sicer:

a) vse direktne stroške in
b) dano tržno ceno
Ne upošteva pa važnega vpliva — kapacitete papirnega stroja.

Vzemimo primer z vevškega prvega papirnega stroja. Izdelek I. — Vrsta papirja: Biblijski, polno klejen, strojno gladek, veliki format

Pokritje na 1 tono 1138 din
Kapaciteta 606 kg-uro
Pokritje na uro 690 din

Izdelek II. — Vrsta papirja: Brezlesni ofset, polno klejen, strojno gladek, veliki format

Pokritje na 1 tono 1045 din
Kapaciteta 885 kg/uro
Pokritje na uro 925 din

Sklep, porojen samo na osnovi pokritja na tono, vsiljuje misel, da bi morala prodaja večjo pozornost posvetiti I. in bolj pospeševati njegovo prodajo. Z upoštevanjem vpliva, ki ga ima kapaciteta papirnega stroja, pa postane izdelek II. privlačnejši. Prodaja izdelka II. je treba bolj upoštevati, kot prodaja izdelka I. Do tega spoznanja pridemo, če upoštevamo vse tri vplive: direktne stroške, tržne cene in kapaciteto papirnega stroja. Zaradi pogojev, danih na tržišču, je potrebno spremeniti mišljenje. Oddaljiti se moramo od količin, tj. prodanih ton in misliti, koliko nam kak izdelek prinese pokritja na uro. Samo na ta način bo naše vodenje učinkovito.

A. N.

Kadrovska problematika v preteklem letu

KOLIČEVO, FEBRUARJA —

V letu 1971 je kadrovska splošni sektor tako kot prejšnja leta reševal številne kadrovske in druge probleme. Nekateri od teh problemov so bili rešeni uspešno, nekateri manj uspešno, nekateri pa sploh niso bili rešeni kljub prizadevanju in velikim naporom. Od problemov, ki jih je kadrovska služba skupaj z odborom za medsebojne odnose reševala, bi navedli samo nekatere: sprejem novih delavcev in razporeditev na delovna mesta, notranje premestitve in razporeditve delavcev, izobraževanje, nagrajevanje, socialne probleme, zdravstveno varstvo delavcev, oddih in rekreacijo, prehrana, varstvo podjetja in imovine, disciplinske probleme, stanovanjsko problematiko in drugo. Pri tem moramo poudariti, da je bilo sodelovanje med kadrovske in drugimi službami v podjetju pri reševanju kadrovske problematike zadovoljivo, zlasti pa je bilo to sodelovanje izredno dobro med kadrovske službo in odborom za medsebojne odnose. Odbor za medsebojne odnose je pri reševanju kadrovske problematike imel zelo težko in odgovorno delo, ker se je vsak njegov sklep ali odločitev nanašala na človeka. Člani odbora so se tega v polni meri zavedali in je vsak po svojih močeh skušal prispevati

Protj koncu leta se je kolektiv znašel v kadrovski zagati, iz katere se bo rešil s težkimi napori in morda z določenimi posledicami.

Medtem ko se odpovedi vrstijo pa podjetje izredno težko dobiva nove sodelavce. S pridobivanjem strokovnih delavcev smo imeli vedno težave, v drugi polovici leta pa je upadla ponudba delovne sile v celoti. Pri sprejemanju novih ljudi praktično ne gre več za izbiro, ampak za formalni sprejem. Nezaposlenih v domačinski okolici praktično ni. Delovna sila se giblje iz podjetja v podjetje in išče boljše pogoje dela. Zato je nujno, da tudi v našem podjetju posvetimo več pozornosti pogojem dela in poleg zaslužkov nudimo tudi druge ugodnosti. Predvsem pa je nujno, da se posveti večja skrb mehanizaciji in odpravi težka fizična dela. V našem podjetju se nekatera fizična dela opravljajo na tak način, da je to sramota za podjetje, ki vrsto let izredno uspešno gospodari.

Troizmensko delo ni posebno privlačno za ljudi in se mnogi raje zadovoljijo z nižjimi dohodki kot pa da bi delali v treh izmenah. Nujno bo treba proučiti stimulacijo za troizmensko delo.

Pri notranjih premestitvah in razporeditvi ni bilo posebnih problemov. Notranja gibanja delovne sile so zelo majhna, saj so redki primeri premestitve iz oddelka v oddelke. Začasne razporeditve opravljajo neposredno nadrejeni v dogovoru s kadrovsko službo ali samostojno. Kadrovska služba v okviru možnosti spremlja dela posameznikov in pripravlja predloge za premestitve v primerih kadar gre za napredovanje ali premestitve iz oddelka v oddelke, sklepe o premestitvah pa sprejema odbor za medsebojne odnose. Enkrat letno se opravi detajlen pregled in analiza razporeda ljudi po delovnih mestih in vskladijo razporedi s potrebami.

Izobraževanje zaposlenih je nenehna skrb kadrovske službe in se vrši na razne načine. Po eni strani štipendiramo določeno število dijakov in študentov za bodoče potrebe podjetja, po drugi strani pa organiziramo in podpiramo izobraževanje že zaposlenih delavcev. Stipendije imamo predvsem na poklicni in srednjih šolah, medtem ko jih za fakultete nismo uspeli dobiti toliko, kolikor bi jih radi. Pri izobraževanju zaposlenih pa postaja problem, kako uskladiti želje in težnje posameznikov s koristmi in potrebami podjetja. Na sploh pa pri izobraževanju kadra nastopajo časovna neskladja med potrebami in dokončanjem študija. Študij je proces, ki traja vrsto let, medtem ko se potrebe pojavljajo nenadoma in neplanirano zlasti kadar gre za nepričakovane odpovedi.

Pri reševanju kadrovske problematike so v letu 1971 posebno izstopali problemi nagrajevanja. Da ti problemi obstajajo, ugotavljamo že vrsto let. Na raznih nivojih in organizacijah so sprejemani sklepi, da je treba problem nagrajevanja urediti, zlasti pa

problem nagrajevanja strokovnega kadra. V letu 1971 smo skušali te probleme urejati, pa so vsi poskusi naleteli v kolektivu in delavskem svetu na odpor. Noben predlog o nagrajevanju, tako deljen kot za celotno podjetje, ni bil sprejet. Pri problemih nagrajevanja je treba poudariti, da ni šlo v toliki meri za višino osebnih dohodkov, kot za notranja neskladja med posameznimi kategorijami delavcev. Notranji problemi in odnosi so se zaostriili ravno na teh neskladjih in nesorazmerjih. Pri tem ni šlo samo za nesorazmerja med vodilnimi delavci, ampak ta nesorazmerja obstajajo tudi v drugih kategorijah. Na primer med ekonomskimi in ostalimi tehnikami, med starejšimi in mlajšimi papirničarji, enako med ključavničarji, med transportnimi delavci in delavci na lesnem prostoru in tako naprej. Problem je torej veliko bolj kompleksen kot pa se zdi površnemu opazovalcu. Ker vso to problematiko nismo uspeli sami rešiti, smo poklicali na pomoč Zavod za produktivnost dela iz Zagreba in mu zaupali izdelavo analitične ocene delovnih mest. Posebej je treba poudariti, da bomo morali v našem podjetju svoj odnos do nekaterih delovnih mest temeljito spremeniti npr. do vrednotenja dela pazilcev sita, težkih fizičnih delavcev in podobno. V nagrajevalni politiki v našem podjetju so preveč zasidrane tradicije in preteklost, čeprav so se odnosi in razmere v mnogobroju spremenile. Če se tega ne zavemo pravočasno, so lahko posledice hude.

Reševanje socialnih problemov delavcev je bilo posebno področje dela kadrovske službe. Pri tem sta izstopala dva problema, zaposlovanje delovnih invalidov in problem alkoholizma. Ne en drug problem nismo bili v stanju zadovoljivo in uspešno rešiti. Tako invalidov kot alkoholikov je v podjetju čedalje več in obstajajo izredne težave za njihovo zaposlitev. Samo delovnih in drugih invalidov je v podjetju 36, medtem ko je okrog 10 ljudi začasno nesposobnih za svoje delo. Tolikšnega števila lažjih delovnih mest pa v podjetju ni. Druga socialna vprašanja se rešujejo normalno in posebnih problemov ni.

Ostala kadrovska problematika, kot je zdravstveno varstvo, oddih in rekreacija, prehrana in stanovanjski problemi, je reševana v skladu z obstoječimi predpisi in sklepi organov upravljanja dokaj v redu in normalno. V letu 1971 smo zaznamovali izredno velik porast bolezni in v zvezi s tem povečana odsotnost z dela zaradi bolezni. Vzroki za povečani stalež bolezni so v prvi vrsti nesreče doma, nesreče v prometu in epidemija gripe. Povečani bolniški stalež je povzročal dodatne težave pri opravljanju rednega dela in je imel za posledico povečano število nadur.

Z varovanjem podjetja in imovine ni bilo posebnih problemov. Vratarji in čuvaji so opravljali svoje naloge vestno in prizadevno, vendar pa so pogoji za popolno varstvo podjetja še vedno neurejeni. Še vedno je ostal nerešen problem vstopa v tovarno in izhodov, ker je pač možno v tovarno priti z vseh strani in ravno tako iz nje oditi. Še vedno se dogajajo kraje imovine, storilcem pa ne pridemo na sled.

Milić Ljubiša

IZREKI IN MISLI

Če hočemo ljudi voditi, moramo hoditi za njimi. O najboljšem voditelju ljudstvo ne ve ničesar. Drugače najboljšega časti in slavi, predzadnjega najboljšega se boji in zadnjega najboljšega sovraži.

Ko je najboljši vodja svoje delo končal, rečejo ljudje: to smo mi naredili.

Lao-tse

Okrožnica je enosmerna cesta mišljenja. Ne daje nobene mož-

Ana Berlec in Marija Marinček

Problematika začasne odsotnosti z dela zaradi bolezni in nesreč

VEVČE, FEBRUARJA — Preteklo leto me je delavski svet imenoval oz. izvolil v Skupnost zdravstvenega zavarovanja delavcev Ljubljana.

Ker se na številnih sejah obravnava tudi problematika, ki zanima širši sloj zavarovancev, vam bom skušal redno mesečno posredovati novosti iz zakonodaje in predpisov s področja »socialnega zavarovanja«.

Na zadnji seji, februarja 1972 smo obravnavali značilnosti v zvezi z začasno nezmožnostjo za delo, ki vam jo v kratkih besedah ponazarjam.

Pri analizi obolevnosti zavarovancev smo spremljali pogostnost nastopanja in trajanja obolenj. Pri tem smo dognali bolezenske skupine, ki številčno močno izstopajo, vendar s kratko dobo zdravljenja — to so bolezni dihal z gripo. Drugo vrsto pa sestavljajo številčno manjše skupine z dolgo ali zelo dolgo dobo zdravljenja, kot so na primer: tuberkuloza, neregmatična obolenja srca in ožilja, živčne in duševne bolezni.

Če podrobneje analiziramo stanje po kazalcih zdravstvene statistike, kot so prikazani v tej analizi, dobimo naslednje značilnosti:

Bolezni dihal in bolezni čutil predstavljajo visoko število v lestvici obolenj in bolezenskih oziroma izgubljenih dni. Številčno so najmočnejše, čeprav med leti varirajo zaradi epidemij gripe in drugih kapljicnih infekcij. Ugotavljamo tudi, da narašča doba zdravljenja. Zdravniki v dispanzerjih za pljučne bolezni in tuberkulozo opozarjajo zlasti v zadnjih letih na porast kroničnega bronhitisa. Invalidska komisija je od vseh na novo ocenjenih bolnikov zaradi kroničnega bronhitisa in emfizema (nabuhlost pljuč) ocenila okrog 8,5 % kot trajno nesposobne za delo. To razmerje ostaja enako v zadnjih treh oziroma štirih letih.

Poškodbe pri delu in izven dela pomenijo v strukturi obolenj močno skupino; prav tako so v ospredju po številu izgubljenih dni. Povprečna doba zdravljenja se je od leta 1966 do leta 1970 podaljšala za 3 dni, kar pomeni, da so nezgode vedno hujše; zato so pomemben zdravstveni in ekonomski problem. So tudi vzrok začasne in trajne nesposobnosti za

Robert Townsend

Politična zmaga je premalo; vojna je neizprosna in nam neusmiljeno ostro zastavlja vprašanje: ali poginemo ali pa tudi ekonomsko dohitimo napredne države in jih prehitimo.

Lenin

delo ter prezgodnje smrti, saj je bilo v zadnjih letih od vseh novo ocenjenih trajnih invalidov 12 % do 13 % zaradi nezgod. Na prvem mestu so tudi po vzrokih umrljivosti moškega prebivalstva do 44. leta starosti. Pri prevenciji (vnaprejšnji zaščiti) poškodb so posebno pomembni: vzgoja in pouk delavcev, tehnična zaščita, pravilno organizirano delo, smotrna ureditev letnega dopusta, kot tudi hitro in uspešno zdravljenje, pravičen prevoz in podobno.

Bolezni kosti in gibal so v strukturi obolenj in bolezenskih dni na tretjem mestu. Doba zdravljenja se podaljšuje, saj je v letu 1966 trajala povprečno 22 dni, v letu 1970 pa že 25 dni. K tej skupini sodijo kronična revmatična in degenerativna obolenja, ki trajajo lahko več let in zato povzročajo dolgo začasno nezmožnost za delo; slednja lahko preide celo v trajno delovno nezmožnost. Bolezni kosti in gibal so na drugem mestu med vzroki invalidnosti zavarovancev, in sicer z okrog 20 % v strukturi novo ocenjenih invalidov. Spričo dolgo trajnega zdravljenja povzročajo tudi visoke stroške. Na podaljševanje zdravljenja bolnikov vpliva še dolga čakalna doba, ki se razodeva zlasti v ambulantno-specialistični in stacionarni (stalni) obravnavi.

Neregmatične bolezni srca in ožilja kažejo v zadnjih letih bistveno podaljšanje zdravljenja. Posebno je ogrožena starostna skupina moških nad 40 let, kar potrjujejo tudi podatki o umrljivosti prebivalstva. V umrljivosti starostne skupine od 45. do 64. leta so bolezni srca in ožilja na prvem mestu kot vzroki smrti. Te bolezni vodijo v zadnjih letih tudi na lestvici novo ocenjenih invalidov s približno 22 %.

Bolezni ledvic zaznamujejo značilno podaljšanje dobe zdravljenja, kar pomeni, da je ugotovljenih več hujših obolenj, kajti obolevnost zavarovancev je le malenkostno narasla. Delni vzrok podaljšanja dobe zdravljenja je v zadnjih letih spremenjen pristop pri diagnosticiranju in metodah zdravljenja. Vpliva pa tudi dolga čakalna doba v ambulantno-specialistični dejavnosti.

Bolezni prebavil in jeter izkazuje posebno visoko stopnjo bolezenskih dni; trajanje zdravljenja se podaljšuje, obolevnost pa ostaja na enaki ravni.

Živčne in duševne bolezni so zlasti pomembne spričo dolgo trajnega zdravljenja in zaradi visokega odstotka, ki ga kaže lestvica vzrokov trajne invalidnosti — zastopane so s 13 % in so na tretjem mestu.

Tuberkuloza kot vzrok obolevnosti zavarovancev kaže bistven padec. Enako ugotavljamo za bolezenske dneve in pri številu novo ocenjenih invalidov. To torej sodi k uspehom zdravstvene službe pri prevenciji in zdravljenju.

V. J.

Rozka Hribar, vedno nasmejana in dobre volje

svoj delež v reševanju problemov.

Kadrovska situacija je bila v letu 1971 izredno težka in zamotana. Neurejeno nagrajevanje in s tem v zvezi skaljeni odnosi so imeli za posledico vrsto odpovedi ali grožnje z odpovedjo, vrstili so se sestanki in debate, uradno organizirane in neorganizirane, napetost v odnosih se je stopnjevala in je dosegla svoj višek na masovnem sestanku kolektiva, na katerem je bilo delo vodstvenega kadra več ali manj negativno ocenjeno. Problemi so prikazovali enostransko in tendenciozno, posledice pa so bile, da so trije vodilni oziroma vodstveni delavci dali odpoved delovnega razmerja.

8. marec 1971 — Upokojenke na obisku v tovarni

Pripravljajo remont II. papirnega stroja

VEVČE, FEBRUARJA — Kot večina naših strojev, je tudi II. papirni stroj eden od veteranov te vrste. Postavljen je bil leta 1934. Dosedaj še ni doživel kakšne večje rekonstrukcije. Da še proizvaja zadovoljivo, je pač zaslug velike skrbi odgovornih ljudi in remontnih delavnic, ki vedno po danih možnostih opravljajo remontna dela, pa tudi papirničarji sami z občutkom ravna s strojem. Končno pa je večji remont tega stroja predviden za prihodnji mesec. Precej je že vnaprej pripravljenega, seveda pa se bodo nekatere potrebe pokazale verjetno med delom samim, kar bo mogoče vplivalo na planiran čas remonta. Kako so potekale priprave, kako še potekajo, kaj

enak kot pri I. in III. papirnem stroju. Te naprave so se pokazale pri obratovanju kot zelo dobre in se mi zdi, da z njihovo ugraditvijo prav nič ne tvegamo. V zvezi s tem so potrebne razne predelave na čistilnem delu papirnega stroja, kot nove črpalke, nov vibracijski prebiralec, postavitve rafinerije itd.

V zvezi s tem so strokovni delavci v proizvodnji, od vodstva do strojnega osebja, izrazili veliko željo, da predelamo sistem nataka snovi v natočno korito, kar je tudi izvedljivo. Še večje želje pa so po obnovitvi celotnega nataka, posebno po predelavi regulacije nataka tj. ustja. Ta stvar pa je v tako kratkem času skoraj neizvedljiva.

Kakšen je predviden čas za rekonstrukcijo?

Zaradi obilice zidarskih del, rušenja starih in izdelave novih temeljev in kanalov, bo remont daljši, kot so bila taka dela do sedaj. Predvidevamo potreben čas od 12 do 16 dni.

Kaj pa drugi del rekonstrukcije?

To pa je predelava vodilnih valjev v sušilni skupini. Zaradi pomanjkanja materiala na tržišču smo v zaostanku s pripravo novih valjev, vendar upamo, da bo stvar pravočasno urejena tudi s konstrukcijske strani. Novi valji so potrebni zaradi uporabe novih sušilnih klobučevin, oziroma sušilnih sit, ki zahtevajo večjo togost valjev, zaradi večje napetosti klobučevin in sit.

Kaj pa pogonski del stroja?

Če smatramo za pogonski del stroja samo mehanski, je to vzdrževano prek celega leta, redno po planu preventivnega vzdrževanja. Tu ne predvidevamo ničesar. Ureditev vseh pogonskih elektro naprav pri stroju pa je večje delo, za kar že obstaja projekt za prestavitev stikalnih omar in podobno.

Koliko ljudi bo sodelovalo iz oddelka za vzdrževanje pri tem delu?

Skoraj bi rekel da vsi, razen onih, ki bodo zaposleni pri drugih nujnih delih rednega značaja. Namen tega pa je, da skrajšamo zastoje stroja na minimalni čas.

Ing. Franc Breznik in vi, tovariši Franc Hribar, s pomočjo sodelavcev v konstrukcijskem biroju, veste, da rekonstrukcija vsakega stroja, zlasti papirnega, zahteva precej priprav. Dovolita, da stresam svojo radovednost. Povejta, kdaj ste začeli s pripravo rekonstrukcije II. PS?

Za obnavljanja dela pri II. PS smo začeli že zdavnaj, ker smo vedeli, da je podobna rekonstrukcija pri III. PS zelo dobro uspela.

Začeli smo jo pred dvema letoma in pol. Takrat ni bilo denarja, da bi naše načrte takoj realizirali. Med tem časom smo napravili nekatere spremembe, lahko rečem, da smo skoraj celotne načrte predelali. Nove izkušnje v proizvodnji papirja so nam narekovale

Dipl. ing. Franc Breznik in Franci Hribar

take spremembe. Na rekonstrukciji čistilnih naprav je delal tov. Franci Hribar, sušilno skupino pa je obdelal tov. Franci Lambergar, elektro pogonski del pa tov. Lado Gorše ob sodelovanju z energetskim oddelkom. Na sušilni skupini je že začeta zamenjava valjev, vodilnih in ostalih in vsega, kar spada zraven.

Kaj pa je z natokom snovi na stroj. Ali bi prišla že sedaj na vrsto predelava?

Pred kratkim je bil sestanek z vodstvom proizvodnje in posadko II. papirnega stroja, zaradi obdelave predvidene rekonstrukcije. Tu smo se dogovorili, da je predelava nujna. Z načrtom tega dela moramo pohiteti in upam, da bo pravočasno izgotovljena. Sedanji natok bo izveden z razdelilnim kolektorjem, ki bo omogočal enakomernjšo razporeditev snovi po širini. S tem bodo papirničarji dosegli enakomerno gramsko težo po širini, kar je zlasti važno za zvrtkovni pa tudi formatni papir. K temu pa seveda spada ugraditev dodatnega luknjičavega valja.

Odstranili bomo vozlovolilce, sedanje cevne čistilce in goste čistilce. Prestavili bomo rafiner in ugradili dodatno drugostopenjsko črpalko. Vse, kar spada k čiščenju papirne snovi, bomo zamenjali z novimi sodobnejšimi napravami.

Od kod so te naprave?

Kar lahko dobimo doma, tudi doma kupimo, ostalo je uvoženo. Seveda po bodo vsa dela opravili domači delavci iz remontnih delavnic. Zlasti veliko bo gradbenih del s postavljanjem novih temeljev, bazenov in kanalizacije. Domači ključavničarji bodo opravili vsa montažna dela, ki so predvidena, in ki se bodo sproti pojavljala. Sem spada povezava cevovodov, montaža nataka, postavitve črpalke, izdelava podstavkov, vgraditev zasunov itd.

Tov. Jože Žibert, kot strojevodja stroja, o katerem se pogovarjamo, gotovo pričakujete precejšnje spremembe pri delu na stroju po predvidenem remontu. Zanima me, kaj od tega pričakujete in kakšno je o tem mnenje strojnega osebja?

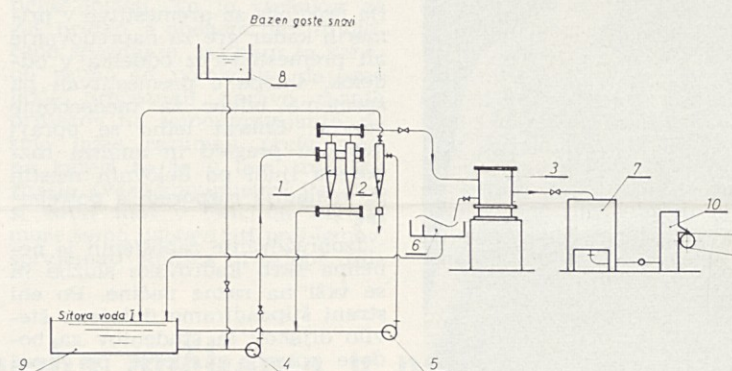
Na pobudo strojnega osebja smo imeli sestanek, kjer smo se pogovorili, kako se bomo stvari lotili. Na ta sestanek so prinesli celoten načrt za remont. Vodja kon-

strukcije tov. ing. Breznik nam je razložil na kratko in proslil za pripombe. Predvsem je šlo za prostorsko ekonomično razdelitev čistilnih naprav, kjer smo poudarjali predvsem lahke odstopne do črpalke in drugih čistilnih elementov. Največ je bilo razprave o natoku, ki se je po predhodnih analizah, tak kot je sedaj, pokazal kot neustrezen. Tu se je stvar zataknila in izgleda, da se ta natok ne bo povsem uredil. Glavna zadeva pri tem je ustje nataka, s katerim uravnavamo gramsko težo papirja po širini. Z razdelilnim kolektorjem bo le delno rešen problem regulacije gramature.

Strojno osebje pričakuje predvsem boljše čiščenje papirne snovi z novimi čistilnimi napravami in boljšo stabilizacijo nivoja nataka, kar zlasti vpliva tako na nihanje gramature, kakor tudi na spremembo gramature po širini. Z napravami večjih tehničnih dosežkov bo tudi naše delo lažje, boljša pa tudi kontrola na tem delu stroja, kar do sedaj ni bilo možno.

Tovariši Ivan Kramarič, poznava se že iz poklicne papirniške šole za odrasle. Na drugem papirnem stroju ste se dobro vpeljali kot sušilec papirja, zdaj me pa zanima, kakšno je vaše mnenje o delu na stroju po tem, ko bodo zamenjani vodilni valji v sušilni skupini?

Po moje se bo v prvi vrsti zmanjšal izmet, ker predvidevam,

- 1 Čistilci CELLECO I stopnje
- 2 Čistilci CELLECO II stopnje
- 3 Vertikalni prebiralec
- 4 Črpalka I stopnje
- 5 Črpalka II stopnje
- 6 Vibracijsko sito
- 7 Vmesna nivojska posoda
- 8 Bazni goste snovi
- 9 Bazni sitove vode I.
- 10 Natak

VGRADITEV ČISTILNIH NAPRAV II. PS

da bodo vleki papirnega traku popolnejši. To sklepam po tem, da je že do sedaj, ko smo take valje zamenjali v treh sušilnih skupinah, delo dosti natančnejše. Po zamenjavi celotnih vodilnih valjev upam, da papir ne bo imel več žil in napokanih robov. Tudi zastoji se bodo verjetno zmanjšali, ker so bili pri starih valjih samo drsni ležaji, kjer so večkrat popokali čepi, tako da smo ob nadomestitvi valjev imeli tudi po celo uro zastoja. Mnenja pa sem, da bi bilo prav tako nujno zamenjati tudi vodilne valje papirja in ne samo klobučevin. Vodilni valji papirja so tako majhnih dimen-

Ne bo več takega problema regulacije vlekov. Verjetno se bo tudi podaljšala življenjska doba sušilnih klobučevin, zaradi večjega obsega vaje in avtomatičnega napenjanja.

Ing. Božo Iglič, drugi naši sodelavci so že povedali o glavnih postopkih, ki bodo prišli tokrat na vrsto pri rekonstrukciji II. papirnega stroja. Za zaključek pa bi rad vedel za vaše mnenje, kaj je na stroju še treba preurediti, da bo še kolikor toliko ustrezen potrebam proizvodnje?

(Nadaljevanje na 9. strani)

Sušilec papirja pri II. PS Ivan Kramarič

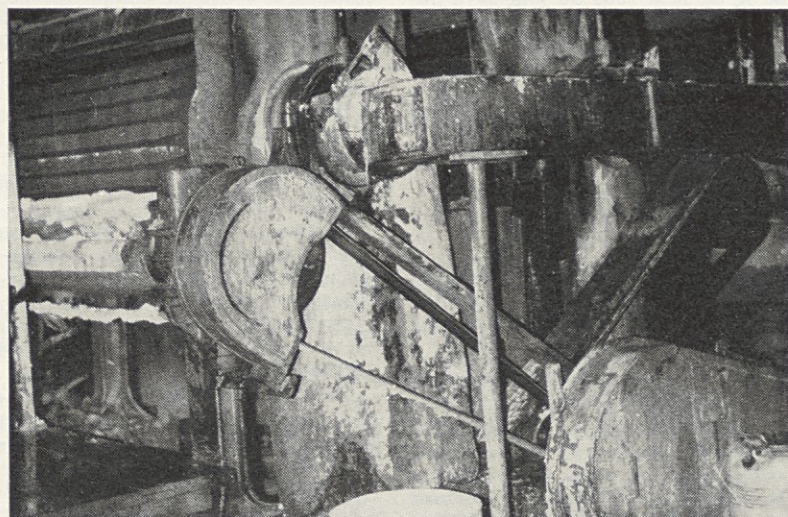

Dipl. ing. Zoran Pirc

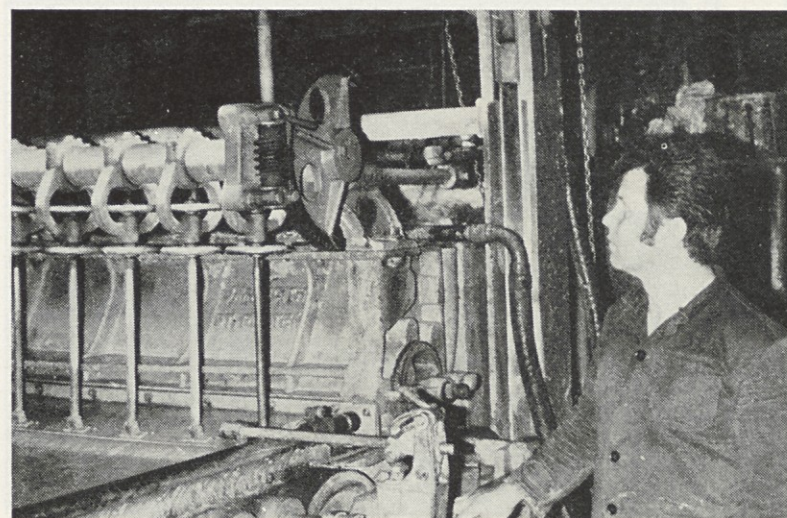
je namen remonta in kaj pričakujemo od njega, bodo povedali naši sodelavci:

Ing. Zoran Pirc, bolj kot drugim je znano vam, kaj zahteva vsako popravilo strojev, kako okupira večje število ljudi različnih strokov, v glavnem strojnikov, ključavničarjev in seveda papirničarjev. Zato vas prosimo, da bi na kratko obeležili predvideni remont II. PS.

To ne bi označili kot remont, ampak bolj kot rekonstrukcija stroja. Delil bi jo na dva dela. Prvič na rekonstrukcijo čistilnih naprav, zamenjavo centrifugalnih čistilcev z novimi, tipa GELLIECO 410, ki so enaki kot pri III. in IV. papirnem stroju in zamenjavo popolnoma izrabljenih vozlovolilcev z vertikalnim prebiralnikom firme LEIETHURNE & Comp.,

Se zadnji vozlovolilci bodo odstranjeni, tako da bodo na vseh papirnih strojih modernije čistilne naprave

Strojevodja Jože Žibert

Pripravljajo remont II. papirnega stroja

(Nadaljevanje z 8. strani)

Zelo veliko, tako da je osnovno vprašanje, ali bi se tolikšna predelava stroja z ekonomskega stališča še izplačala. Osnovno, kar bi bilo potrebno, je zamenjava natočne omare in gaučne stiskalnice s sitovim sesalnim valjem, kar bi zahtevalo istočasno tudi določeno predelavo celotne sitove skupine. Pred dvema letoma smo vgradili v stroj Venta-nip stiskalnico, ki nam je dala pri odvodnjavanju dobre rezultate. Naslednji korak bi bil dokončna ureditev skupine stiskalnic, ker stanje kot je danes predstavlja le provizorično rešitev. Sušilna skupina je zelo slaba, zlasti vleženje sušilnih valjev. To bi bilo nujno predelati, če bi se odločili za nadaljnjo konstrukcijo stro-

Dipl. ing. Božo Iglič

ja. Odločiti bi se morali, ali bomo v bodoče na tem papirnem stroju še kdaj izdelovali enostransko gladke papirje, oziroma ali bo proizvodnja teh papirjev v bodoče popolnoma opustiti. Stroj bi bil namreč po mojem mnenju prikladen za izdelavo alkal etketnega enostransko gladkega papirja. Od osnovne odločitve je odvisno, v kateri smeri bi sušilno skupino nato rekonstruirali. Stroj je potreben nadalje nov menjalnik, kontinuiran merilec vlage in gramature, ter še vrsta drugih naprav, ki jih ne bi podrobneje našteval. Posebej bi bilo treba rešiti vprašanje melnih naprav za razpuščanje vlaknin. Skratka, popolna rekonstrukcija stroja je zelo vprašujoča, ker bi zahtevala visoka finančna sredstva, medtem ko se proizvodnja ne bi bistveno povečala, ali pa vsaj ne toliko, da bi bila opravičljiva visoka vlaganja. Brez dvoma pa bo treba ta stroj modernizirati do tolikšne mere, da mu bo zagotovljeno vsaj še desetletno obratovanje na nivoju sodobne tehnologije in to ne glede na to, za katero vrsto papirja ga bomo v bodoče usmerjali. Mislim, da sem odgovoril na osnovno vprašanje. Kaj pa se na stroju dejansko izplača dopolniti, mora biti stvar premisleka, ta pa zopet odraz vrste dejavnikov, ki lahko vplivajo na takšno odločitev.

S. R.

Nov obrat »Natronke« v Splitu

VEVČE, JANUARJA — Tovarna sulfatne celuloze in natron papirja v Maglaju bo že letos odprla nov obrat za proizvodnjo papirne embalaže v Splitu. Tu bodo lahko izdelali približno 50 milijonov vreč iz natron papirja. Vreče bodo uporabljali v glavnem za cement, pa tudi za druge artikle.

Stroški za izgradnjo tega obrata znašajo okoli 2 milijona dinarjev. Zaposlili bodo 60 delavcev, vrednost proizvodnje pa bo znašala nad 38 milijonov novih dinarjev letno.

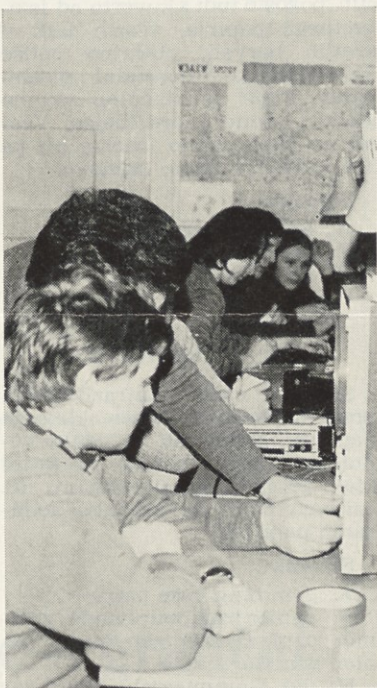
Delo društva Ljudske tehnike Papirnice Vevče

VEVČE, FEBRUARJA — Kakor na vseh ostalih področjih družbenega življenja, je tudi v vevški organizaciji Ljudske tehnike prišlo do občutnih sprememb v načinu delovanja organizacije. Stari način dela se je pokazal neučinkovit, saj društvo v štirih letih delovanja ni uspelo priti do ustreznega kadra, ki je za pravičen ter učinkovit razvoj organizacije potreben. Že na obnem zboru, kjer smo razpravljali o minulem obdobju, so bile sprejete nove smerne naloge, od katerih je bila pred vsem najbolj poudarjena naloga pridobitve in pomladitve članstva ter ureditve učilnice, oziroma laboratorija za teoretični in praktični pouk elektronike. Za realizacijo prve naloge je društvo na osemletki v Polju organiziralo tri radioamaterske tečaje ter s tem doseglo tudi povečanje članstva. Prva naloga je tako povsem uspešna, drugo pa, zaradi pomanjkanja materialnih sredstev, le počasi uresničujemo. Upamo pa, da bomo tudi to nalogo (ureditev učilnice za teoretični in praktični pouk elektronike) s pomočjo naše delovne organizacije, krajevne skupnosti ter ostalih odgovornih dejavnikov, do konca leta uspeli uresničiti. Zavedamo se težkega položaja gospodarstva. Prepričani pa smo, da prizadevanja organi-

moderna. To smo ugotovili, ko smo po programu dela minulega leta ustrezno uredili prostore primopredajne sekcije. Adaptacija tega je zahtevala še najmanj sredstev. Zato smo sredstva, predvidena za ureditev učilnice, ki pa so bila za realizacijo te ureditve še zdaleč premajhna, vložili v adaptacijo prostora primopredajne sekcije. Tako imamo v tem prostoru poleg radijskih postaj tudi učne rekvizite. Ta prostor nam zasilno rešuje problem učnega prostora. Žal pa bo kmalu tudi ta prostor premajhen.

V organizaciji Ljudske tehnike je bila v minulem letu ustanovljena konstruktorska sekcija, katere naloga je po svojih zmožnostih prispevati delež k prizadevanju za modernizacijo naše organizacije ljudske tehnike, kakor tudi naše, precej zastarele tovarne. Konstruktorska sekcija je takoj pričela z delom in rezultat tega je skoraj povsem razvit prototip elektronske naprave za signalizacijo določenih napak na tekočem papirnem traku papirnega stroja. Naprava je bila že praktično preizkušena, rezultati pa so bili nad pričakovanimi. Tako je konstruktorska sekcija kljub neustreznim pogojem dela povsem upravičila svoj obstoj. Trdimo pa lahko, da bi, če bi društvo imelo urejen laboratorij za elektroniko, izdelek konstruktorske sekcije že služil svojemu namenu. Tako pa se bomo morali še precej potruditi in pridobitev potrebnega prostora izpeljati do kraja, saj brez primerne delovne prostora ne moremo pričakovati še boljših rezultatov dela konstruktorske sekcije, kakor tudi ne pravega poslanstva organizacije Ljudske tehnike.

J. Z.

Med instruktazo pri sprejemnih in oddajnih aparatih

zacije Ljudske tehnike ne bodo naletela na gluha ušesa, temveč na razumevanje in pomoč vseh tistih organov, ki so dolžni pomagati pri uresnitvi tovrstnih nalog.

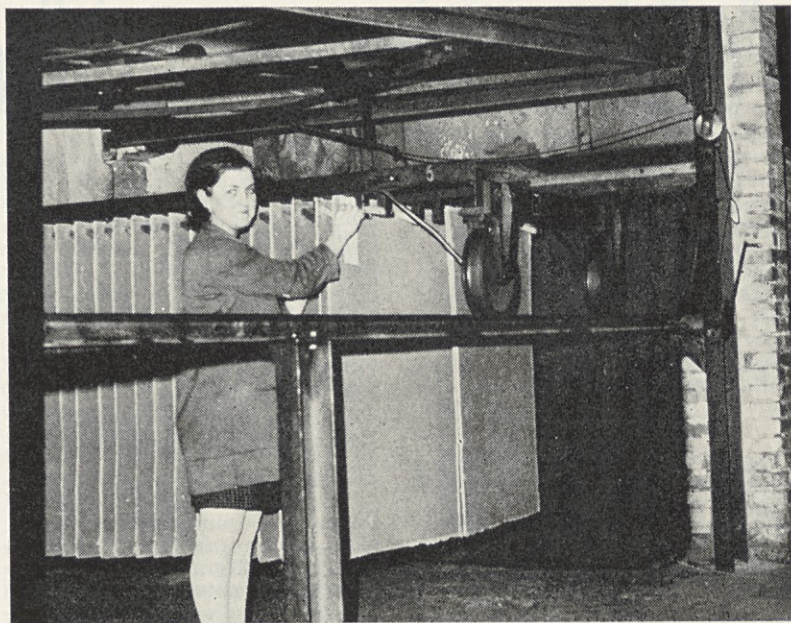
Otroci in mladina so in ostanejo tudi v prihodnje prva temeljna smer našega delovanja na področju znanstveno tehnične kulture. Povsem veljajo trditve, da mladino privlači tehnika, a to le

Člani radioamaterskega kluba Vevče so na UKV contest

V društvu vevških radioamaterjev sodelujejo tudi dekleta

Martina Potočnik

Uporaba viličarjev v zaprtih prostorih

VEVČE, FEBRUARJA — Nobenega dvoma ni, da imajo v sodobnem uskladiščenju ter drugih delovnih procesih in notranjem transportu nasploh, viličarji vse večjo vlogo. Z imenom »viličarji« mislimo vse tiste transportne naprave na motorni ali električni pogon, ki služijo notranjemu transportu — dviganju, prenosu in prevozu bremen.

Vzporedno z vse večjo uporabo viličarjev v naši tovarni pa se pojavljajo problemi in negotovanja zaradi uporabe teh viličarjev v zaprtih prostorih.

Tu nastaja v zvezi z uporabo transportnih sredstev predvsem ta problem:

- onesnaženje zraka,
- eksplozijska nevarnost,
- slabo počutje zaposlenih delavcev,
- nevarnost zaradi tesnih delovnih pogojev.

Jugoslovanski standardi določajo, kolikšne smejo biti maksimalne koncentracije raznih plinov in hlapov. Dovoljene koncentracije plinov v zvezi z izpuhom motorjev z notranjim izgorevanjem so:

- ogljikov monoksid CO — 50 ppm,
- ogljikov dioksid CO₂ — 500 ppm,
- nitrozni plini — 5 ppm.

Posebno nevaren v izpušnih plinih je ogljikov monoksid (CO), ki ga je v izpuhih kar precej. Zato lahko pri notranjem transportu uporabljamo naslednje pogone talnih transportnih naprav:

- električni oz. baterijski pogon
- dieselski pogon s posebnim katalitičnim filtrom
- plinski pogon

Zaradi številnih pritožb bo v naši tovarni pripravljena natančna analiza glede onesnaženja zraka v notranjih prostorih.

Prepričani smo, da količina izpušnih plinov ne presega maksimalnega standarda, vendar pa bo z disciplino voznikov lahko tudi negotovanje zaposlenih delavcev odpadlo.

ZAHVALA

MEDVODE, FEBRUARJA

— Ob žalostnem dogodku, ko sta nas skupno in za vedno zapustila naša draga PAVLOVČIĆ Janez in Marija, so se člani gasilskega društva vašega delovnega kolektiva zelo zavzeli, da bi bilo slovo od njih čim spoštljivejše. Mi domači smo imeli vtis, da žaluje in se poslavlja vsa tovarna kot njun pravi dom. Slovo gasilcev od svojega tovariša je pokazalo, kako visoko so cenili njegovo dolgoletno delovanje v gasilskih vrstah.

Prosimo, da sprejmete od nas, najbližjih svojcev našo iskreno zahvalo!

Družine: Kural-Pavlovčič-Pintar

Če pa se bo ugotovilo, da koncentracije presega JUS standarde, pa bo potrebno nabaviti katalitične filtre, skozi katere bodo vodili izpušne pline.

Meritve bodo napravljene v mesecu aprilu, zato prosimo prizadete delavce za razumevanje do skorajšnje rešitve tega problema.

V. J.

5 seje IO sindikalne organizacije

KOLIČEVO, FEBRUARJA

Na seji je izvršni odbor sindikalne organizacije obravnaval pod prvo točko dnevnega reda predlog proračuna sindikalne organizacije. Predlog proračuna obsega postavke: šport in rekreacija, organizacija proslave ob dnevu žena, obdarujevanje otrok, organizacijo izleta upokoencev, socialno pomoč delavcem, izdatke za knjige, časopise, revije in druge izdatke, kar vse skupaj zneso okrog 110.000,00 din.

Po razpravi o ureditvi sindikalnih prostorov je bil sprejet predlog, da se sindikalna knjižnica uredi v manjšem prostoru ob sindikalni dvorani nad PS I. Ostale prostore pa se uredi in opremi za igranje namiznega tenisa, šaha in usposobi za razne sestanke.

V pogovoru o športu in rekreaciji je bil sprejet predlog, da se izdela program za izboljšanje in spodbudo dela v športnih panogah, ki jih gojimo v naših sekcijah, predvsem pa za tiste panoge, v katerih smo dosegli na zadnjih športnih igrah papirničarjev slabše rezultate. Za rekreacijsko udejstvovanje je bil sprejet predlog, da se organizira razdelitev kartonov TRIM in s tem spodbudi k večji aktivnosti v prostem času.

Odbor je obširneje obravnaval potek dela izdelave analitične ocene delovnih mest. Predsednik komisije za analitično oceno delovnih mest je pojasnil, v kateri fazi je sedaj delo in odgovoril na vprašanja, ki so jih zastavili člani kolektiva, ko so bili seznanjeni z ocenami ter obljubili, da bodo vse napake, kolikor so bile storjene, popravili.

Na vprašanja članov kolektiva o posredovanju izvršnega odbora pri nabavi cementa je odgovoril tale: zaradi možnosti, da si pri trgovskem podjetju Gramex vsakdo s prednaročilom nabavi cement v zimskih mesecih, IO to zimo nabave ni organiziral.

Odbor je sprejel predlog, da naj vsak član kolektiva dobi svoj izvod glasila Naše delo.

Anton Smole

Terminologija s področja industrije celuloze in papirja

KABELSKI PAPIR

Papir namenjen za izolacijo električnih vodnikov v kablilih.

Sinonim:

A: paper for conductor insulation

F: papier pour câbles électriques; papiers à câbles

N: das Kabelpapier

NEKLEJENI PAPIR

Papir izdelan iz snovi, kateri pred izdelavo na stroju ni bilo dodano klejivo, oziroma papir, ki ni bil podvržen naknadnemu postopku klejenja. Neklejeni papir skoraj ni odporen v vlažnem stanju in ni sposoben za pisanje s črnilom.

Sinonim:

A: unsized paper

F: papier non collé

N: ungeleimtes Papier

ROČNI PAPIR

Papir namenjen običajno za pisanje, redkeje za tisk v listih. Izdelan je skoraj brez ali pa z zelo omejenimi strojnimi napravami, največkrat iz brezlesne snovi. Rob papirja je naravno nenakomeren. Papir normalno ni glajen. Rabi se ga največkrat kot posebno zvrst pisemskih papirjev.

Sinonim: ročno izdelani papir

A: handmade paper

F: papier à la cuve

N: handgeschöpftes Büttenpapier

PLANO PAPIR

Papir v listih, ki ni niti prepognjen, niti navit v zavitek.

Sinonim: flah

A: flat; in the flat

F: à plat; papier à plat

N: das Plano-Papier

PAPIR (karton) ZA OFSETNI TISK

Papir (karton) v formatu, brezlesni ali s primesjo lesovine, največkrat dobro klejen in dobro dimenzionalno stabilen pri spremembi vsebnosti vlage, dobro uporabljen za tisk v klasični ofsetni tehniki.

Sinonim: ofsetni papir (karton); papir (karton) za ofset; papir za litografijo (napačno)

A: offset printing paper

F: papier pour impression offset (en offset)

N: das Offsetpapier (Karton)

PAPIR ZA PIVNIKE

Skupinski naziv za zelo vpojne papirje (vode oziroma predvsem črnica). Manj vpojni papirji so izdelani z dodatkom lesovine, zelo vpojni pa iz specialne celuloze in pogosto tudi z dodatkom polsnovi od bombaža.

Sinonim:

A: blotting paper

F: papier buvard

N: das Löschpapier

KRAFTLAJNER

Mehanično zelo odporen papir večje gramature, največkrat 100 do 350 g/m², izdelan iz kraft celuloze, dobro klejen, včasih enostransko nekoliko gladkejši. Služi za krovne liste pri izdelavi kvalitetnega valovitega kartona.

Sinonim:

A: kraftliner

F: kraftliner

N: Kraftliner

PLAKATNI PAPIR

Enostransko gladek papir, največkrat le iz beljene celuloze, dobro klejen, namenjen predvsem za tisk plakatov in drugih reklamnih tiskovin, redkeje za kasične in druge kartonske namene.

Sinonim:

A: poster paper

F: papier pour affiches (affiches reclame)

N: das Plakatpapier

PAPIR ZA KUVERTE

Papir namenjen za izdelavo kuvert in zalepk. Za manj vredne

take finalne proizvode je papir izdelan iz lesovinske, za bolj kvalitetne pa iz celulozne snovi. Papir je največkrat v rahlih barvah pa tudi bel, vedno polno klejen, dobro strojno gladek, včasih glajen, pogosto pa tudi enostransko gladek.

Sinonim:

A: envelope paper

F: papier pour enveloppes

N: das Briefhüllenpapier

TESTLAJNER

Karton (papir), pogosto kot duplex karton (največkrat gramature 120—450 g/m²) izdelan iz izbranega kvalitetnejšega starega papirja, odpadkov valovitega kartona pa tudi iz odpadkov kraft papirja in kraft celuloze. Rabi se ga za krovne liste pri izdelavi valovitega kartona. Pri nekoliko večji gramaturi ima karton enako (predpisano) mehanično odpornost kar kraftlajner.

Sinonim:

A: testliner

F: testliner

N: Testliner

NADOMESTEK ROČNO IZDELANEGA PAPIRJA

Pisalni papir v listih, ki je mehanično izdelan s pomočjo posebnega stroja tako, da imitira naraven rob papirnega lista. Zaradi boljše imitacije je izdelan večinoma v strojno gladki kvaliteti in je iz brezlesne snovi.

Sinonim:

A: machine made decle edge paper

F: papier barbé; papier simili à la cuve

N: Rundsiebbüttenpapier

ŠRENCLAJNER

Karton (papir) namenjen za ravne plasti v valovitem kartonu, večje gramature (običajno 100—300 g/m²) izdelan iz manj kvalitetnega odpadnega papirja. Karton ni posebno zahteven v pogledu mehanskih odpornosti, je pa primerno klejen in sposoben za predelavo v valoviti karton pri večjih brzinah.

Sinonim:

A:

F:

N:

KONOPNENI PAPIR

Tanek, močno satiniran papir nižje gramature (40 g/m²) svetlo rumeno-chamois barve, polno klejen, v pogledu vlakninskega sestava največkrat iz sulfite celuloze z nekoliko lesovine. Papir je bil svoječasno delan iz vlaknin iz odpadkov konoplje. Služi za izdelavo manjših tiskovin.

Sinonim:

A: hemp paper

F: papier de chanvre

N: das Hanfpapier

PISALNI PAPIR

Skupinski naziv za papir, največkrat od brezlesne snovi, sposoben za pisanje s črnilom, zato primerno dobrega klejenja. Papir je sorazmerno gladek, v formatu ali v zvitihi, pripravljen za konfekcijo v zvezke, v liste pisarniškega formata itd. Včasih liniran. Običajne vrste pisalnega papirja so: normalni brezlesni in srednje fini pisalni, bankpost in konceptni papir.

Sinonim:

A: writing paper

F: papier d'écriture; papier écriture

N: das Schreibpapier

SIVI KARTON

Karton naravno sive barve izdelan iz odpadnega papirja. Večinoma je neklejen in strojno gladkosti.

Sinonim:

A: chip board

F: carton gris pour emballage

N: die Schrenzppappe; der Graukarton

PISARNIŠKI PAPIR

Papir, namenjen za neposredno uporabo za pisanje na roko ali s strojem v pisarnah. V listih ali polah, formata A₃, A₄, A₅. Papir je največkrat dobro klejen, včasih tudi liniran ali kariran. Običajne vrste, poleg pisalnega papirja tudi pelir, kopirni, kartotečni itd.

Sinonim:

A: chancery paper

F: papier à registre

N: das Kanzleipapier

SUROVI PAPIR ZA PERGAMENTIRANJE

Zelo vpojen, mehak papir, izdelan normalno iz beljene celuloze iz lesa ali krp, brez polnila, namenjen za izdelavo vegetabilnega pergamenta po postopku naknadne pergamentacije.

Sinonim:

A: base paper for perchamentizing; raw parchment paper

F: papier brut pour parchemin sulfurisé

N: das Pergamentroh papier

KARTOGRAFSKI PAPIR

Papir je večkrat brezlesni, namenjen za tisk zemljepisnih kart, največkrat v litografski oz. ofsetni tehniki. Papir je zelo dobro klejen, sorazmerno gladek in mehanično odporen predvsem na prepogibanje. Od papirja se zahteva visoka dimenzionalna stabilnost pri spremembah zračne vlage; papir je pogosto z naknadno impregnacijo usposobljen za odpornega proti odvzemanju vode.

Sinonim:

A: map paper

F: papier pour cartes géographiques

N: das Landkartenpapier

LEPENKA (karton) ZA MATRICE

Lepenka (karton), sposobna ostrega mehaničnega reliefnega vtisnjenja in je odporna proti visokim temperaturam ter dimenzijsko stabilna. Rabi se jo v tiskarnah obratujočih po postopku visokega tiska (tipografijah).

Sinonim:

A: flong

F: papier (carton) pour flan de clicherie

N: das Matrizen-Papier (Karton)

MAŠČOBNI ODPORNI PAPIR

Splošni naziv za papir, ki je enim ali drugim predpisom ustrezajoče odporen nasproti prebijanju masti in olja. Glej »pergamentni nadomestek«.

Sinonim:

A: grease resistant paper

F: papier ingraissable

N: fettgedichtes Papier

LEPENKA ZA KOVČKE

Trda, toga lepenka, enakomerne debeline, največkrat barvana v masi, dobro klejena, največkrat z dodatki za poplavljanje sposobnosti vlečenja tj. plastičnega oblikovanja. Lepenka je običajno po posebnem naknadnem postopku še naknadno vzorčasto globinsko vzorčena in lakirana.

Sinonim:

A: case board

F: carton pour valise

N: die Kofferpappe

KARTON ZA DOPISNICE

Papir, večinoma nekoliko glajen, običajno 160 g/m², polno klejen in sposoben za pisanje s črnilom, normalno iz mešanice celuloze in lesovine, naravne tj. ne povsem bele barve. Služi za izdelavo (in tisk) poštnih dopisnic.

Sinonim: papir za dopisne karte

A: cardboard for post cards

F: carton pour cartes postales

N: der Postkartenkarton

NEPOLNJENI PAPIR

Papir, ki po popolnem zgorenju zapusti le nepomembno količino preostanka (pepela).

Sinonim:

A: ashless paper

F: papier sans cendre

N: das aschenfreie Papier

ROČNA LEPENKA

Glej: lepenka

Sinonim:

A: millboard; hand made board

F: carton à l'enrouleuse; carton à la main

N: die Handpappe; die Wickelpappe

KULER PAPIR

Tiskovni papir srednjih gramatur (okoli 50 do 100 g/m²), v katerega sestavu je lesovina; papir je vedno v barvah, delno zelo intenzivnih. Papir je normalno polno klejen in glajen ter sposoben za tisk.

Sinonim:

A: coloured poster paper

F: papier de couleur pour impression

N: das farbige Druckpapier

PISEMSKI PAPIR

Papir za pisma v polah ali listih, pogosto tudi s kuverto od istovrstnega papirja, včasih tudi v svetlih barvah, običajno boljše kakovosti kot normalni pisalni papir. Papir je običajno strojno gladek, vedno dobro klejen. Včasih je papir ročno izdelan ali pa kot imitacija ročne izdelave.

Sinonim:

A: letter paper

F: papier à lettres

N: das Briefpapier

SUROVI PAPIR ZA GUMIRANJE

Skupen naziv najrazličnejših vrst, največkrat dobro klejenih papirjev, sposobnih za nanos vodotopnih lepil, kot so to kožni klej, dekstrin, gumiarabikum itd. oziroma papir za izdelavo gumiranih papirjev.

Sinonim:

A: gumming base paper

F: papier brut pour bande gommée; papier pour gommage: papier gommé brut

N: das Gummierohpapier; das Rohpapier für Klebestreifen

GUMIRANI PAPIR

Papir, na katerega eno stran je naneseno vodotopno lepilo kot gumiarabikum, dekstrin, kožni klej itd. Neposredno pred uporabo je gumirano stran treba narahlo omočiti. Papir se uporablja za izdelavo etiket, trakov v bobinah itd.

Sinonim:

A: gummed paper

F: papier gommé

N: das gummierte Papier

OGNJEODPORNI PAPIR (karton, lepenka)

Papir (karton, lepenka), ki je postal zaradi posebne tretiranja do določene stopnje nevljiv in (ali) negorljiv.

Sinonim:

A: flame proofed paper (board)

F: papier (carton) ignifugé

N: feuerfestes Papier (Karton)

SUROVI PAPIR ZA TKANJE

Elastični in vsaj v vzdolžni smeri zelo močan papir, izdelan večinoma iz kraft celuloze iglavcev. Služi za predenje v papirno prejo, namenjeno za izdelavo tkanin npr. za izdelavo tkanih papirnih vreč.

Sinonim:

A: spinning paper

F: papier pour filature

N: das Spinnpapier

KARTOTEČNI KARTON

Dobro klejen in glajen karton gramature 200—300 g/m²; v pogledu vlakninskega sestava je največkrat iz celulozne snovi brez lesovine. Karton je tog in se ne zvija pri spremembi vlage ter mehanično odporen kot to zahteva manipulacija z listi kartoteke. Karton je sposoben za pisanje s črnilom.

Sinonim: karton za kartoteke

A: index board, cardboard for index board

F: carton index; carton pour cartes de cartothèques

N: der Karteikarton

ČASNI PODLOŽKI

Kartonačni proizvod, največkrat iz bele lesovinske, močno blago vpijajoče lepenke ali pa vlietek od bele lesovine. Proizvod krožne oblike je največkrat reklamno potiskan.

Sinonim: podložki za čaše

A: saucer

F: soucoupe

N: der Glasuntersetzer

KONDENZATORSKI PAPIR

Papir zelo nizke gramature, običajno 8—12 g/m², ki se ga rabi kot elektroizolacijsko sredstvo pri izdelavi dielektričnih in električnih kondenzatorjev.

Sinonim:

A: condenser paper; capacity tissue paper

F: papier pour condensateurs

N: das Kondensatorpapier

ANTI-KOROZIVNI PAPIR

Skupni naziv za specialne papirje, največkrat namenjene za embalažne svrhe, ki so oplemeniteni v masi ali na površini tako, da zadržujejo ali preprečujejo korozijo — rjavenje, ali pomotnenje — embaliranih kovinskih predmetov.

Sinonim:

A: anticorrosive paper

F: papier anticorrosif

N: das Metal-Schutzpapier

RJO ZADRŽUJOČ PAPIR

Skupinski naziv za papir, namenjen za zavijanje železnih ali jeklenih predmetov, izdelan tako, da preprečuje ali vsaj močno zadržuje rjavenje istih. Papir običajno ne vsebuje primesi kot so proste kisline, ostanke žveplovih spojin itd., ter preprečuje dostop zunanje agresivnejše atmosfere do zaščitene predmeta.

Sinonim:

A: rust preventive paper; non rust paper; anti-rust paper

F: papier anti-rouille; papier non-oxydant

N: das rostschützende Papier

MOTNENJE ZADRŽUJOČ PAPIR

Splošen naziv za papir, ki je oplemeniten tako, da preprečuje potemnenje svetlih kovinskih površin.

Sinonim:

A: non-tarnish paper; antitarnish paper

F: papier non-ternissant

N: nichttrübendes Papier; gegen Trübung schützendes Papier

PREŠPAN

Skupinski naziv za posebno skupino goste in trde lepenke (kartona), največkrat velike gladkosti in sijaja, enakomerne debeline. Običajno je izdelan iz močno mlete brezlesne snovi, nekoliko obarvane, vedno pa dobro klejene.

Sinonim: tlačna lepenka

A: presspan; press board

F: carton comprimé et lustré; carton de Lyon; carton d'apprêt; carton presspan

N: das Presspan

Načrti za Novigrad—čeprav je še zima

VEVČE, FEBRUARJA — Čeprav je neka stvar dobra, ni nikjer rečeno, da ne more biti še boljša. Tako je tudi z našim počitniškim domom v Novigradu (Pineti). Odbor za družbeni standard je zbral pripombe nekaterih dobrih svetovalcev in pripombe članov kolektiva in na eni izmed zadnjih sej razpravljali tudi o vzdrževanju objektov družbenega standarda, kamor spada tudi počitniški dom ob morju. Predložen je bil načrt vzdrževanja in delnih izboljšav za leto 1972. Prav tako pa tudi večletni sanacijski načrt z namenom, da bi dom dosegel višji in kvalitetnejši nivo in da

bi člani našega kolektiva ter nekateri gosti prijetneje in lepše letovali. Očitki, ki so jih na seji povedali, češ da smo počitniški dom v preteklih letih na račun drugih rekreacijskih objektov na Vevčah zanemarjali, niso bili brez osnov. Resnično je pri vsakoletnem razdeljevanju sredstev iz sklada skupne porabe za počitniški dom vedno zmanjkalo. Res pa je tudi, da je vsakodnevna rekreacija delovnega človeka izredne važnosti in da rekreacijske objekte, ki so na Vevčah, lahko človek uporablja vsak dan. Kljub temu pa ne bi smeli zanemariti objektov v Pi-

neti, temveč se bi morali truditi, da bi jih uporabljali prek celega leta, tj. tudi v času, ko dom ni oskrbovan. Prenekateri član kolektiva bi take možnosti izkoristil za svoj oddih celo tudi v zimskih mesecih, zlasti pa v pred in posezoni.

Temu namenu primerno je izdelan perspektivni plan dograditve in ureditve počitniškega doma. Odbor za družbeni standard je ta plan sprejel. Navajamo njegove značilnosti:

1. Preureditev lesenih hišic z lastnimi sanitarijami in možnostjo kuhanja v času, ko dom ni oskrbovan. Pri taki ureditvi hišice je potrebno k vsaki napeljati vodovod, urediti kanalizacijo za odtok vode in pa okrepiti električni kabel, ker sedanji zadostuje samo za obstoječo razsvetljavo. Za izvedbo teh del je potrebno skupaj približno 425.700 din. Dela je možno izvajati etapno tako, da se prične z izdelavo od spodaj navzgor — to je od restavratorskega poslopja navzgor in bi bilo potrebno za eno tako etapo ca. 110.000 din. V štirih letih ali etapah bi imeli celo naselje tako urejeno.

2. Preureditev in zapora jedilnice je nujna, ker se vsa leta sem že ugotavlja, da je jedilnica premajhna, posebej še ob slabem vremenu, ko so gostje primorani preživeti čas v svoji sobi. Stroški preureditve bodo predvidoma znašali ca. 70.000 din.

3. V sklopu rekreacijskih iger bi bilo dobro postaviti rusko keglišče za razbremenitev balnišča in kot dopolnilo k družabnemu življenju. Stroški preureditve ca. 2.500 din.

4. Potrebna bi bila lopa za igranje namiznega tenisa; sedaj igralce ovira neraven teren, veter itd. Stroški ca. 24.000 din.

5. V prihodnjih letih bo treba preurediti prostor med restavratorskim poslopjem in obalo. Ta del bi bilo treba izravnati in primerno ozeleniti in tako bo lahko služil za sončenje in razne igre. Stroški te ureditve so ocenjeni na 50.000 din.

6. Da bi bilo celotno naselje lepše in dalo videz urejenosti, bi bilo treba dodelati poti in stezice med hišicami, ter vse skupaj lepo ozeleniti in zasaditi s cvetjem in grmičevjem. Ureditev tega je ocenjena na ca. 80.000 din.

Vsi stroški po predvidenem perspektivnem planu znašajo skupaj ca. 650.000 din, kar ni posebno veliko, če pa vemo, da naši sosede vlagajo letno 200—300.000 din v svoje objekte in izboljšave.

Poleg navedenega dolgoročnega programa pa je bil v pretresu tudi plan vzdrževanja in izboljšav za leto 1972, kot sledi:

1. Popravilo betonskih stopnic — podbetoniranje	6.000
2. Beljenje kuhinje in sanitarij	3.600
3. Nabava hladilne omare	20.000
4. Nabava drobnega inventarja za hišice	2.500
5. Obnovitev kabine za slačenje	1.300
6. Izpranje plaže	5.000
7. Izravnavanje in poploščenje spodnje terase pod jedilnico	18.000
8. Ureditev parkirnega prostora	31.000
9. Naprava nove stikalne omare	5.000
10. Police nad servirnim pultom v kuhinji	3.000
Skupaj	95.900

Plan je odbor potrdil s pripombo, če bo kaj več sredstev na razpolago, naj dela na ureditvi parkirišča delno odložimo in pristopimo k delni izgradnji kanalizacije, vodovoda, električne napeljave in preureditve dveh ali treh hišic, tako da bi lahko letošnjo sezono že delno podaljšali in bi nekateri že lahko letovali v našem počitniškem domu izven sezone.

L. G.

Kako varno potujemo v službo?

Kdo ve, koliko ljudi se dnevno že v zgodnjih jutranjih urah odpravlja v službo. Mnogi so si izbrali avtobus, kot prometno sredstvo, s katerim se več ali manj udobno prevažajo na delo in domov. Dosedaj še vedno drži ugotovitev, da ni sredstva in načina, ki bi zagotavljal popolno (absolutno) varnost potovanja. Ta pa je nujno potrebna, saj vemo zakaj. Končno ni vseeno, ali bodo koga odpeljali v bolnico ali kamorkoli, namesto v službo.

Tokrat smo torej izbrali pot v službo z avtobusom. Ta pot se deli na dva dela: na tisti del, ki jo napravi vsakdo do avtobusa in je za lastno varnost odgovoren sam, in tisti del, ki jo napravi kot potnik z avtobusom. Usoda potnikov je v tem primeru v rokah voznika in sprevodnika. Mnogim pa ostane še tretji del potovanja v službo, to je pot od avtobusa do delovnega mesta.

Kakšne nevarnosti spremljajo človeka vsak dan na svoji poti? Teh je mnogo in prenekatera se spremeni v prometno nesrečo. Zakaj? Poglejmo: večina se odpravi od doma po že nekem ustaljenem voznem redu, ki pa mnogokrat prihaja v časovne stiske. Ta pa sili ljudi, da pohitijo, ker kot vemo, avtobus ne čaka. Taka naglica pa odvrača ljudi od potrebne pazljivosti, ki hitijo po cesti ali še bolj, ko hitijo prek nje. Prav tu je skrita past. Nepredvidno prečkanje ceste je v takem času, ko je tudi vidljivost slaba, lahko neposredni vzrok prometnih nesreč ljudi na poti na delo. Posebno so ogroženi tisti pešci, ki hitijo čez cesto izven označenih prehodov za pešce, tisti, ki stečejo čez cesto izza nepreglednih mest, kot so dvorišča, parkirana vozila ali drugi objekti ob cesti.

Avtomobilisti marsikdaj ne opazijo pravočasno hitečih pešcev, zato tudi ukrepajo prepozno in nesreče so na ta način neizogibne. Druga nevarnost spremlja potnike pri vstopanju v vozilo. Sedaj v tem času je nevarnost poškodb še večja zaradi poledenelih ali zasneženih postajališč. Nepotrebno prerivanje potnikov je že tudi marsikoga spodneslo pod kolesa avtobusa. Skratka, paziti je treba na vsakem koraku, dokler se niso za nami zaprla avtobusna vrata.

Za lastno varnost začnemo zopet skrbeti, ko izstopamo iz vozila in vse po poti, dokler nismo dospeli do delovnega mesta. S posebno nevarno situacijo se srečamo potem, ko smo izstopili iz avtobusa in nameravamo prečkati cesto na drugo stran. V tem primeru ravnamo edino pravilno, da počakamo toliko časa, da avtobus odpelje s postajališča. Šele tedaj bomo imeli zadosten pregled na cesto. Tako bomo lažje izbrali primerni trenutek za pot čez njo, ko ne bomo ogroženi od mimo hitečih avtomobilov. Naj ponovimo že znano pravilo: cesto prečkajmo samo na označenih prehodih. Če pa teh ni v bližini 100 metrov od nameravanega kraja prečkanja, šele potem lahko gremo čez tudi kje drugje, vendar le tedaj, ko ne oviramo oziroma, ko nismo v napoto drugim vozilom.

Sedaj pa le pogledjmo in pomislimo, koliko nevarnih dogodkov smo pustili za seboj. Ti, v glavnem se bodo ponovili, ko se bomo vračali z dela domov in zopet naslednji in vse ostale dni itd.

Za lastno varnost v prometu moramo skratka skrbeti že, ko zapuščamo hišni prag in vse dokler se ne vrnemo zopet čezenj domov.

Marjan Metljak

Sankači in smučarji so tekmovali

KOLIČEVO, FEBRUARJA — V okviru občinskih sindikalnih športnih iger sta bili na hribu pod Mengeš kočo dve tekmovalni in to v sankanju ter v smučanju. Tekmi sta bili izvedeni v zelo kratkem času po razpisu ter se zato naši športniki nanju niso mogli dobro pripraviti. To se je poznalo posebej pri smučanju, ker je bila proga zelo zahtevna. Kljub takim razmeram pa so nas močno presenetili naši sankači, ki so letos prvič startali na sindikalnih športnih igrah in z drzno vožnjo osvojili prvo mesto, za kar jim gredo naše čestitke.

3. Ludvik Nikola, Melodija
4. Miha Boštele, Papirnica Količevo
8. Miro Avbelj, Papirnica Količevo
10.—11. Jaka Zanoškar ml., Papirnica Količevo

Smučanje:

Ekipno

1. Helios, Domžale
2. Napredek, Domžale
3. Lek, Mengeš
4. Papirnica Količevo
5. Induplati itd.

Posamezno

nad 35 let

1. Jože Hribar
2. Jože Kosec
3. Frenk Vulkan, Papirnica
4. Franc Majdič
5. Janez Pleško, Papirnica

do 35 let

1. Boris Limovšek
15. Jakob Lukman itd.

Doseženi rezultati

Sankanje:

Ekipno

1. Papirnica Količevo
2. Filc, Mengeš
3. Trak, Mengeš
4. Induplati itd.

Posamezno

1. Slavko Pišek, Filc
2. Marcel, Grčar, Papirnica Količevo

Sankači — odlično

Miro Avbelj, Miha Boštele, Boris Korošec, Miro Glavinac, Marcel Grčar, Jaka Zanoškar ml., Roman Kosmatin

Naš sodelavec — grafični inženir

VEVČE, FEBRUAR — Po dvoletnem šolanju je na Višji grafični šoli v Zagrebu napravil diplomsko delo. Ivan Bogovič in si pridobil naslov grafičnega inženirja. Iz statistike omenjene šole je razvidno, da je naš sodelavec eden redkih, ki so bili sposobni v tako kratkem času zadostiti zahtevam tega učnega zavoda.

Ing. Ivan Bogovič

Za zaključno delo je tov. Bogovič pod mentorstvom predmetnega profesorja dr. ing. Zdenka Bačića izdelal diplomsko nalogo pod naslovom: »Vpliv konsistentnih svojstev barve na kvaliteto tiska v ofsetu pri različnih papirjih«. V tem delu je obdelano več zanimivih problemov kot: Problem vpliva ofsetnega stroja in svojstva barve pri ofset tisku, vpliv tiskovne podloge in svojstva barve, reološka svojstva tiskarskih barv in njihova primernost za tisk in razredčevanje grafičnih barv. Na vevškem prenamaznem papirju je napravil več barvnih od-tisov — raziskav in s tem praktično dokazal resničnost svojih trditev v diplomski nalogi, obenem pa tudi primernost in kvaliteto vevškega papirja. Njegovo diplomsko delo je tiskala tiskarna Mladinske knjige.

Po dokončani višji grafični šoli tovariš Bogovič seveda ni več asistent vodje proizvodnje, ampak je prevzel novo delovno mesto v komercialnem oddelku, primernemu njegovim stari in novi strokovni izobrazbi in potrebam tovarne, kjer naj bi urejal odnose med proizvajalcem in uporabnikom papirja, reševal reklamacije in podobno.

Čestitamo mu za pridobitev novega poklica in želimo veliko uspeha na novem delovnem mestu.

S. R.

UPOKOJITVE

KOLIČEVO, FEBRUARJA — Od nas odhaja v pokoj tov. **Franc Jerman**, strojevodja pri kartonskem stroju I. Rodil se je leta 1912 v Radomljah. V naši tovarni se je zaposlil že zelo mlad; star je bil šele 15 let. Njegova želja je sicer bila, da bi se izučil za ključavničarja, pa je ni mogel realizirati, ker je potreboval sredstva za preživljanje in se je takoj zaposlil kot delavec. Do odhoda k vojakom je delal na različnih delovnih mestih v proizvodnji.

Po vrnitvi od vojakov se je tov. Jerman najprej zaposlil na Gorenjskem v tovarni »Resman«. V

Franc Jerman

tej tovarni ga je zatekla tudi narodnoosvobodilna vojna, za katere ni bil izdan. Po izdaji pa se je takoj vključil v II. divizijo KNOJ, v kateri je tudi dočkal konec druge svetovne vojne.

Po osvoboditvi Jugoslavije se je spomladi leta 1946 ponovno zaposlil v naši tovarni ter ji ostal zvest vse do upokojitve. Praksa, ki si jo je pridobil pred odhodom k vojakom na proizvodnih strojih, mu je prišla zelo prav, tako da se je lahko takoj vključil v delo. Leta 1952 je opravil strokovni izpit ter si pridobil naziv višjega specialista za izdelavo kartona. Kmalu po pridobljeni visoki kvalifikaciji je postal strojevodja KS I

in je na tem delovnem mestu ostal vse do upokojitve.

Tov. Jerman je bil aktiven tudi na področju samoupravljanja, saj je bil večkrat izvoljen v DS podjetja in razne komisije. Za marljivo delo na vseh področjih je prejel 18. februarja 1950. leta visoko odlikovanje — **MEDALJO (RADA) DELA**, ki mu jo je dodelil takratni prezidij narodne skupščine FNRJ.

S sodelavci v podjetju se je tov. Jerman dobro razumel ter je bil z delom, ki ga je uspešno opravljal vrsto let, zelo zadovoljen. Ob odhodu v pokoj želi kolektivu še mnogo poslovnih uspehov.

Tudi mi želimo tov. Jermanu še mnogo prijetnih let, predvsem pa zdravja in osebnega zadovoljstva.

Milan Deisinger

Skozi podmornico in hidrocentralo v pokoj

VEVČE, FEBRUARJA — Leta 1909. rojeni **Miha BOHORČ** je odšel te dni, natančneje 18. februarja, v zaslužni pokoj. Že leta 1929 je končal mornariško strojno šolo in bil nato 4 leta zaposlen kot strojnik na podmornici.

Mila Bohorč

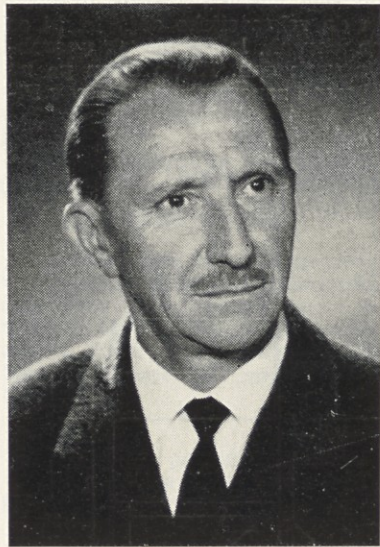
Leta 1935 se je zaposlil na Vevčah kot vodja kotlarne. Nesrečen slučaj je zahteval, da se je v prometni nesreči ponesrečil in postal invalid. Po dolgotrajnem zdravljenju se je ponovno zaposlil 12. junija 1942 kot strojnik v kalorični centrali Vevče. Vsa leta po vojni je bil aktiven družbeno-politični delavec, član različnih organizacij, kjer je deloval iz lastnega prepričanja in potrebe. Ko je bilo kmetijsko posestvo, preskrba in drugi družbeni obrati še v sklopu podjetja, je vse to vodil tov. Miha. Poleg službenih dolžnosti je zvesto sodeloval nad 20 let pri Zvezi energetikov Slovenije in je še danes njen podpredsednik.

Ko smo ga vprašali, kako se je počutil pri delu kot vodja hidrocentrale Fužine skozi 21-letno sodelovanje, je dejal, da čeprav delo ni bilo brez težav in večjih ali manjših problemov, je bil z njim zadovoljen. Tudi podjetje je bilo z njegovim delom zadovoljno, zato mu tudi s tega mesta izrekamo zahvalo za dolgoletno delo in želimo še dosti zdravih let.

Mojster Fric odhaja

KOLIČEVO, FEBRUARJA — Te dni se od nas poslavlja in gre v pokoj tovariš **Fric Majhenič**, dolgoletni mojster strojne delavnice. Ob tej priložnosti smo ga naprosili za kratek razgovor, v katerem nam je odgovoril na nekaj vprašanj, za kar se mu najlepše zahvaljujemo.

— Kot 15-letni deček ste na svoj rojstni dan 1. 3. 1927 prišli v Papirnico in se pričeli učiti klju-

Fric Majhenič

čavničarske obrti. Kaj vse ste morali delati med svojo učno dobo?

— Po dveh mesecih dela v tovarni me je tedanji mojster delavnice tov. Škerjanc odredil v skupino, ki je na Duplici montirala opremo za hidrocentralo. V tej skupini sem delal kot sreček in tolmač, ker so montažo vodili tuji monterji. Dnevno smo delali po 12 ur, montažna dela pa smo zaključili 16. X. 1927. Med to petinpolmesečno montažo sem vsak dan hodil peš iz Doba na Duplico, zvečer pa, ko sem se po 19 h vračal domov, sem se moral oglašiti v tovarni, pospraviti delavnico, nato pa sem nadaljeval pot proti Dobu.

— Spomladi 1. 1933 ste odšli na odsluženje vojaškega roka in ste ga služili do jeseni 1934. Kaj lahko rečete za to obdobje?

— Vojaškega življenja ne bom opisoval, povem pa lahko to, da sem se tudi med vojaškim dopustom vključil v montažno skupino, ki je takrat montirala nov papirni stroj — PS II.

— Kakšen je bil tedaj položaj delavcev v podjetju?

— Poleg naporega dela so nas tudi drugi znani razlogi v letu 1935 privedli do osemtedenske stavke, ki se je za delavce uspešno končala. Žal pa smo sadove stavke in našega dela uživali le kratek čas.

Nastopil je čas okupacije naše domovine, za večino vsekakor najtežje obdobje. Kako ste ga preživeli?

— Že 29. X. 1941 ob 12 h so me gestapovci aretirali na delovnem mestu v tovarni in me odpeljali v Kamnik, na o v Begunje, odtod pa v Mauthausen in Dachau.

Ta trnjeva pot je trajala vse do maja 1945, ko smo se le trije vrnili iz skupine trinašdesetih skoraj istočasno aretiranih.

— Takoj po osvoboditvi ste že v mesecu maju sodelovali pri obnovi močno opustošene tovarne in pridne roke so kmalu spravile stroje v pogon. Kako je bilo v tem času?

— Potrebe po obnovi in izgradnji niso bile samo v Papirnici Količevo, ampak tudi drugod in tako sem bil z dekretom v začetku leta 1945 poslan na montažo papirnega stroja v Beograd. Kljub zagotovitvi, da bo montaža trajala tri mesece, sem bil zdoma 13 mesecev in pol.

Po vrnitvi s te montaže pa sem bil prijetno presenečen ob pogledu na novo stružnico »ŠKODA«,

na kateri sem z izrednim veseljem delal vse do leta 1966, ko sem prevzel dolžnost mojstra v delavnici.

— Že prva povojna leta pa vse doslej aktivno sodelujete tudi v raznih organizacijah in društvih. Poleg rednih delovnih dolžnosti je to vsekakor velika dodatna obremenitev, kaj vas je pri tem vodilo?

— Ob uspešnem poslovanju podjetja sem po opravljenih delovnih dolžnostih čutil potrebo tudi po delu in razvedrilu v drugih dejavnostih. Predvsem se rad spominjam uspešnega dela našega sindikalno kulturno umetniškega društva »France Bukovec« in uspehov na kegljaškem področju.

— Ob vaši 60-letnici, ki jo praznujete 1. marca, vam iskreno čestitamo ter vam želimo, da bi čas zasluženega počitka v zdravju in sreči uživali še na mnoga leta.

Razgovor vodil:

Srečo Hribar

V spomin

MEDVODE, FEBRUARJA — Člane naše gasilske enote in tudi ostale člane kolektiva je pretresla žalostna vest, da je 28. januarja 1972 umrl naš dolgoletni član Pavlovčič Janez in istega dne tudi njegova žena.

Rojen je bil 10. 5. 1894 na Vrhniki pri Ljubljani. Kot delavec je nekaj časa delal tudi na Koroškem. V gasilske vrste je vstopil 1918. leta. Kot član

je vztrajno opravljal dokaj težke naloge pri organizaciji in operativni družstva. Tudi po upokojitvi je še vrsto let dobro in vestno skrbel za gasilsko opremo naše enote.

Za svoje aktivno delo je bil odlikovan z gasilskim priznanjem III. stopnje, člani pa so ga na običnem zboru 1967. leta imenovali za častnega člana. Za svoje 50-letno aktivno delovanje je prejel tudi ustrezno značko za dolgoletno službo.

Na zadnji poti ga je spremljalo poleg sorodnikov večje število sosedov, sodelavcev, 41 gasilcev iz petih gasilskih društev in pevski zbor iz Sore.

Posebno pretresljivo je bilo to, da smo na njegovi zadnji poti spremljali tudi njegovo ženo, ki je preminila v 82. letu starosti.

Vsem udeležencem pogreba se iskreno zahvaljujemo, obema pokojnikoma pa naj bo lahka slovenska zemlja!

GD Tovarne celuloze
Medvode

Sedaj bo šel Jože večkrat v hribe

KOLIČEVO, FEBRUARJA — Poln zdravja in življenjske moči se te dni poslavlja od svojih sodelavcev in odhaja v pokoj delovodja tov. Jože Vidmar. V prijetnem razgovoru ob slovesu smo se dolgo časa zadržali pri obujanju Jožetovih bogatih spominov, na včasih lepe pa drugič težke čase, ki jih je preživel tako v podjetju kakor tudi v svojem osebnem življenju.

Jože se je rodil 12. marca pred 60 leti v Domžalah. Ker ni bilo sredstev za šolanje, je šel v uk in to za kolarja, kar je tudi postal. Toda tudi v tem poklicu takrat ni bilo kruha in je Jože moral delo stalno iskati. Pot ga je zanesla tudi k Bonaču na Količevo, kamor je prišel v l. 1933. Njegovo prvo delo res ni bilo obetajoče, saj so ga zaposlili pri kopanju jaška med kalorično centralo in tovarno. Ker je bil Jože vesten in delaven, kar je ostal vse do sedaj in je to ena njegovih najlepših odlik, ga je takratni lastnik zaposlil pri prečnem rezilcu. V 41 letih ko je Jože delal v Papirnici Količevo, je spoznal delo na raznih delovnih mestih, dokler ni končno prišel zaradi lastnosti, ki jih ima, na delovno mesto delovodje v dodelavi papirja in kartona, kjer je delal vse do sedaj. Odgovorno delo delovodje je opravljal tako v zadovoljstvo svojih podrejenih, kakor tudi predpostavljenih, saj ni bilo nikoli vprašanje ali bo delal, za katero odgovarja Jože, opravljeno ali ne.

Ko pišemo o Jožetu, ne moremo govoriti le o njegovem delu v podjetju, ker to predstavlja le del njegovega življenja, velik del pa je že od rane mladosti namenil športu, predvsem pa planinstvu. Ni je slovenske gore, ki jo Jože ne bi prepešal in skoro ne poti, ki je ne bi prekosaril. Vsi, ki ga poznamo, smo to občudovali in cenili ter želeli, da bi ga vsaj deloma posnemali, toda zato nam je primanjkovalo volje in vztrajnosti, kar oboje odlikuje Jožetov značaj.

Ko smo ga vprašali, kaj bo delal, ko ne bo več prihajal na delo vsak dan ob pol petih, se nam je prešerno nasmehnil in rekel, da ga čaka doma še veliko dela in da bo lahko zaposlen vse dni, ker za tistega, ki ima delo rad, ni nikoli vprašanje, kaj bo delal. Seveda pa namerava Jože še bolj pogosto kot sedaj, peščiti po hribih ter uživati lepote slovenskih gora.

Jože Vidmar na Koroškem sedlu

Jože, želimo ti, da bi se ti tvoja želja izpolnila in da bi še mnogo let zdrav in čil hodil v hribe in planinaril, če pa te bo pot zanesla na Količevo, obišči svoje nekdanje sodelavce, ki te bodo z veseljem sprejeli.

S

Dopusti in okrevanja

KOLIČEVO, FEBRUARJA — V letu 1971 so delavci našega podjetja preživeli letne dopuste v Fiesi, Izoli, Veliki planini in dru-

gih krajih. Koliko jih je dopustovalo po posameznih krajih, nam prikazuje spodnja tabela.

Kraj	Člani kolekt.	Svojci	Tuji	Skupno 1971	Štev. nočnih 1971
Fiesa	26	36	2	64	462
Izola	39	65	6	110	770
Velika planina	21	30	5	56	342
Ostali kraji	106	107	—	213	1.482
Leto 1971	192	238	13	443	3.056
Leto 1970	155	222	18	395	2.701

Primerjava z letom 1970 nam pokaže, da se je število dopustnikov nekoliko povečalo, zlasti pa se je povečalo to število v ostalih krajih.

Za koriščenje dopusta v Fiesi tudi v letu 1971 ni bilo velikega zanimanja, medtem ko so ležišča v Izoli bila v sezoni polno zasedena.

Za nadomestilo voženj je bilo izplačano 719 članom kolektiva 201.320 din, 395 svojcem, starim nad 10 let 31.600 din, 269 svojcem starim do 10 let pa 12.105 din. Po-

sebno je bilo izplačano še 46 borcem NOB 5.740 din. Skupno za nadomestilo voženj je bilo izplačano 250.765 din. Razen tega je bilo izplačano 37.013 din za regres za koriščenje dopusta v raznih turističnih krajih.

Okrevanja na stroške podjetja je koristilo 32 delavcev, za kar je bilo izplačano 11.204.60 din.

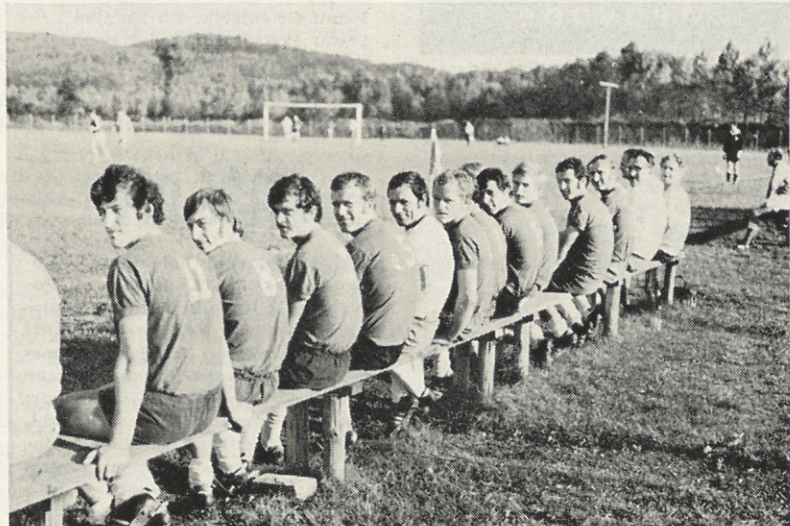
Klimatsko zdravljenje v zdraviliščih je koristilo 6 delavcev po 21 dni, za kar je bilo izplačano nadaljnjih 11.027.30 din.

Milič

Še mesec dni priprav

Za dobro uvrstitev Slavije sta veliko pripomogla stebra obrambe Viki Kocjančič (levo) in Vlado Ferjančič (desno). Foto: T. Židan

Spomladanski del prvenstva v SNL se bo začel 2. aprila, prvenstvo pa bo končano 18. junija. Igralcem »Slavije« želimo uspešne priprave — zanje je torej dovolj časa, da bo štart uspešen

Ali je cigaretni dim škodljiv nekadilcem

VEVČE, FEBRUARJA — Kemična analiza cigaretnega dima, ki se stroši pri kajenju ene cigarete srednje jakosti, vsebuje 6 mg nikotina, 80—90 cm³ ogljikovega monoksida (CO) in drugih organskih spojin — med njimi so tudi raka povzročujoče snovi 3,4-benzopiren in nikeljkarbamid.

Vse te snovi ne zastrupljajo le organizma kadilca, temveč tudi zrak, ki je namenjen drugim. Onečiščenje zraka pa nastane pri izpuhu tobačnega dima pri kadilcih.

Ne moremo si točno predstavljati, v kakšni količini so ti strupi v sobi, kjer se zbere več kadilcev, posebno v prostem času. Pri kadilcih najdemo tudi do 10 % ogljikovega monoksida v krvi v zimskem času, ko so okna zaprta. Nekadilec je v takem zakajenem okolju izpostavljen kajenju, samo ne v toliki meri kot kadilec. Zato se nekadilci često pritožujejo proti koncu dela zaradi glavobola, vrtoglavice, tesnobe pri srcu in pospešenega bitja srca. To so prvi znaki zastrupljanja s tobačnim dimom. Pri nadaljnjem poteku lahko pride pri nekadilcih (po ruskih avtorjih) do kroničnega zastrupljanja, zmanjša se ostrina uma in produktivnost. Infekcije postajajo vse bolj pogoste. Na cigaretni dim so občutljivi predvsem ljudje, ki bolehalo zaradi pljuč, srca in ožilja. Posebno nevaren je cigaretni dim dojenčku, predšolskim in šoloobveznim otrokom. Lahko nastajajo hude trajne posledice kot npr. zastoj v razvoju otroka, oslabitev obrambnih sil. Nič manj pa ni nevaren dim za nosečo ženo ali dojiljo. Z ozirom na to, da v starosti nastopi fiziološka slabokrvnost, izpodrivamo starčkom v sobi prepotrben kisik (21 % ga je v zraku) z drugimi strupenimi plini.

Tobak kot rastlina vsebuje precej niklja. Nikelj je sploh zanimiv kemični element v medicini dela. Pri gorenju cigarete nastaja ogljikov monoksid, ta se spaja z nikljem v cigaretnem tobaku v nikljev karbamid, raka povzročujočo snov na sapnikovih vejicah. To angleško odkritje je bilo proečevano več kot 10 let na številnih ljudeh, ki so umrli za rakom na pljučih. Pljuča imajo, poleg srca, glavno vlogo pri prenosu kisika in ogljikovega dioksida v tkivo človeka in obratno. Noč in dan izvajajo pljuča »samoočiščenje« svoje velike površine s pomočjo »pljučnega lepila«. Na ta način odstranjujejo pljuča prah pa tudi cigaretni dim, ki predstavlja mikroskopsko majhen vdihan prah.

Po Stobotu predstavlja 54 % krvavitve iz pljuč raka na pljučih, pri tuberkulozi pa nastopi krvavitev v 35 %.

Porast raka na sapnikovih vejicah je zastrašujoč v zadnjih desetih letih, predvsem v nekaterih mestih, pogost postaja tudi na vasi.

Največ obolijo moški v razmerju 6:1 gled na žene in to v starosti 45 let. Možno je obolenje tudi prej.

Med prvimi bolezenskimi znaki so opazni: kašelj, krvavitve iz pljuč, bolečine v prsih, težja sap, pogoste pljučnice, slabost, izguba na teži, hripavost, bolečine v rami itd.

Glede na to, da pri nas kadijo otroci stari že 11 let, bi v bodočnosti pričakovali rak na pljučih verjetno že pri tridesetih letih starosti.

Zrak v sobah, pisarnah, kjer delamo in živimo, mora biti čist. Tu ni prostora za kadilce, ki se lahko miselno obnašajo do svojega zdravja in do zdravja svojih sodelavcev.

dr. B. M.

Sedmi veleslalom občine Moste-Polje

KRANJSKA GORA, 5. II. 1972 — Kljub slabemu vremenu se je zbralo na smučišču Podles v Kranjski gori precejšnje število tekmovalcev iz cele občine. Prijavljenih je bilo 200 tekmovalcev, od tega 80 žensk. Vsi tekmovalci so bili razdeljeni v tri starostne skupine.

Naša tovarna je prijavila 9 tekmovalcev, od tega za prvi starostni razred 4, za drugi 3 in 2 za tretji. Tekmovanje je bilo na dveh progah. Prvi in drugi starostni razred sta tekmovala na isti progi z dolžino 750 m, višinsko razliko 90 m in 24 vraticami. Progi sta bili dobro trasirani in dokaj hitri, da je moral tekmovalec pokazati precejšnjo mero znanja.

Tekmovanje se je pričelo ob 10. uri, končalo pa ob 13. Svečana razglasitev rezultatov in podelitev nagrad je bila v hotelu Alpe-Adria.

Tekmovanje je organizirala MSZT OMP, celotno izvedbo tekmovalstva pa je prevzel SK Snežinka. Organizatorju je treba izreči vse priznanje za uspešno izvedbo tekmovalstva, in dobrega počutja vseh tekmovalcev.

Rezultati, ki so jih dosegli tekmovalci naše tovarne:

Za smučarsko sekcijo Boris Mežek

I. starostni razred od 18 do 30 let:

1. Tine Teržan, 51,29 sek, Toplarna Ljubljana
14. Peter Selan, 58,02 sek, Papirnica Vevče
20. Boris Mežek 1.02,19 min, Papirnica Vevče
30. Marko Robida, 1.13,96 min, Papirnica Vevče
- Miloš Švarc, diskvalificiran

II. starostni razred od 30 do 40 let:

1. Vito Poljanec, 48,38 sek, Saturnus
4. Andrej Pirkmaier, 50,48 sek, Papirnica Vevče
12. Silvo Černe, 1.00,28 min, Papirnica Vevče
24. Vlado Šmigoc, 1.16,76 min, Papirnica Vevče

III. starostni razred nad 40 let dalje:

1. Pavle Matjašič, 38,50 sek, KS Zalog
3. Albin Vengust, 39,36 sek, Papirnica Vevče
- 12.—13. Anton Novak, 47,38 sek, Papirnica Vevče

Občinske sindikalne športne igre

KOLIČEVO, FEBRUARJA — Tudi v letošnjem letu je občinski sindikalni svet organiziral sindikalne športne igre, ki se jih udeležujejo podjetja ter ustanove na domžalskem področju. Teh iger se bo tudi letos, kakor že vrsto let, udeležila tudi Papirnica Količevo, ki je v preteklem letu na

igrah zmagala in tako dosegla enega največjih športnih dosežkov podjetja.

Na razpis tekmovalstva je sindikalna podružnica Papirnice Količevo prijavila udeležbo v vseh tekmovalnih disciplinah ter določila vodje posameznih ekip:

Vrsta tekmovalstva
Smučanje-veleslalom
Sankanje
Kegljanje (6 × 100 lučajev)
Kegljanje — borbeno
Streljanje
Namizni tenis
Odbojka
Nogomet (veliki in mali)
Plavanje
Šah
Atletika — peterboj (tek na 100 m, skok v višino, skok v daljino, met kopja, met krogle)

Vodja ekipe
Frenk Vulkan
Miro Avbelj
Vide Vavpetič
Fric Majhenič
Janez Pleško
Milan Deisinger
Marjan Trobec
Miro Avbelj
Bogdan Lampič
Stane Laznik

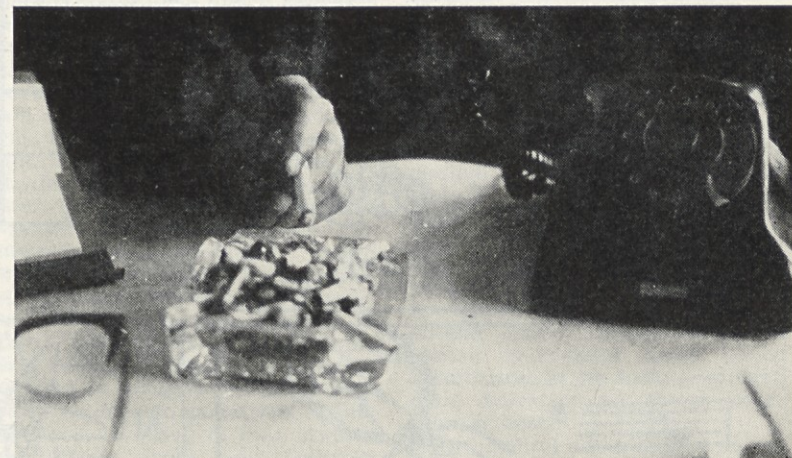
Tine Žabnikar avgust

Zaključna prireditelja ter podelitvi priznanj bo predvidoma v mesecu septembru in to v športni dvorani v Domžalah.

Dobri rezultati na prejšnjih igrah, posebno pa osvojeni pokal za prvo mesto v skupni uvrstitvi na preteklih športnih igrah nas

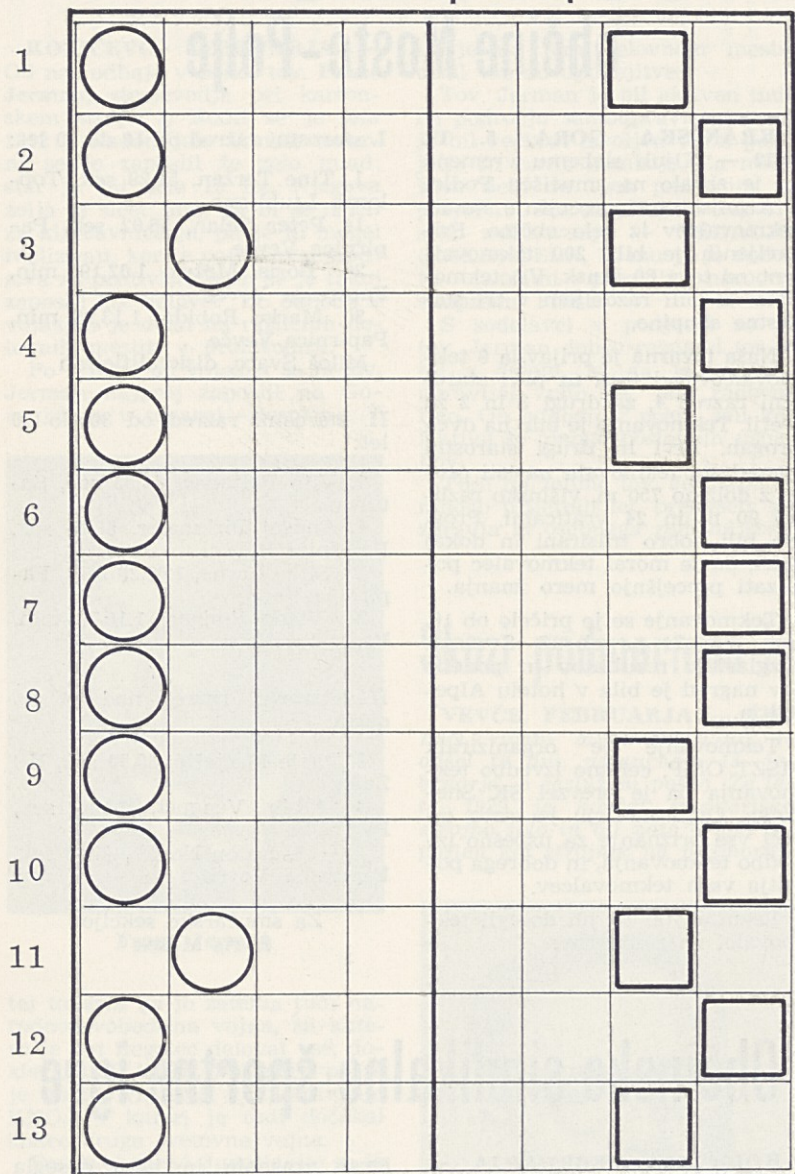
obvezujejo, da tudi v letošnjem letu storimo vse, da bi še naprej častno zastopali podjetje. Zato vabimo vse tiste, ki čutijo veselje do tekmovalstva, naj se prijavijo pri športnem referentu tov. Marjanu Stražarju ali pa pri vodji posamezne ekipe.

Miro Avbelj

Kadimo pa vse več... Kadilci ne pomišljajo, da jim nikotin rahlja zdravje, kje še, da bi bili obzirni do nekadilcev...

Kombinirana izpolnjevanka

Od debelejšje navpičnice nazaj do začetka lika:

1. neumnež, norček, 2. telesna poškodba, 3. morske živali z lov-kami, 4. neodločen rezultat, 5. osje gnezdo, 6. moško ime (lahkoatlet Farčič) 7. geometrični lik, 8. bula, tur, 9. oskrba, strežba bolnika, 10. pri nas precej znano pasje ime, 11. oksid, 12. začaranje, 13. vrsta razstrelilnega orožja, tudi žensko ime.

Skozi ves lik:

1. članica politične stranke, 2. nered, zmeda, brezvladje, 3. pismo, list, poslanica, 4. potapljanje trdih teles v tekočino, stalna kopel, 5. koža divje mačke, 6. hribovita pokrajina med Frankfurtom in Mannheimom, 7. staro ime za termometer, toplomer, 8. prebivalci gričevnatih predelov, hribovci, 9. predstavništvo, zastopništvo, posredovalnica, 10. naše ime za znano italijansko mesto, 11. ovaduh, obrekljivec, prišepetavec, 12. večja količina, gruča, 13. vera v dušo kot počelo sveta, verovanje v duhove nasploh.

Na poljih, označenih s krogci, dobite naziv ljubljanskega podjetja s papirjem in grafičnimi potrebščinami na veliko, na poljih, označenih s kvadrati, pa drugi izraz za satiniranje oz. glajenje papirja pod pritiskom med segretim valji.

Zlogovna izpolnjevanka

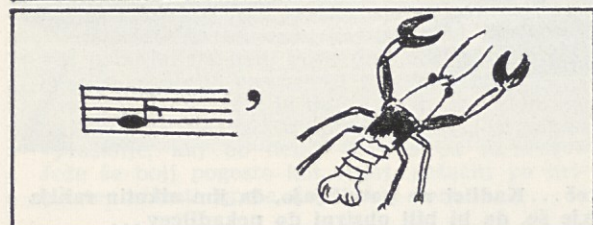
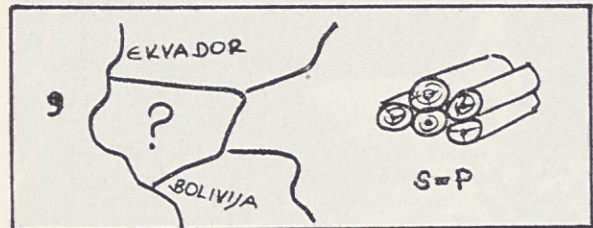
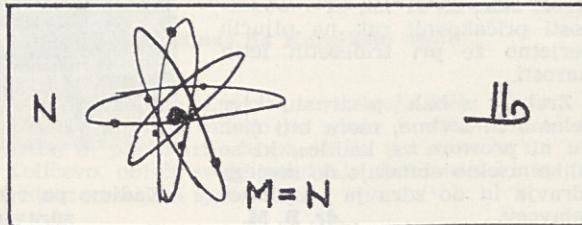
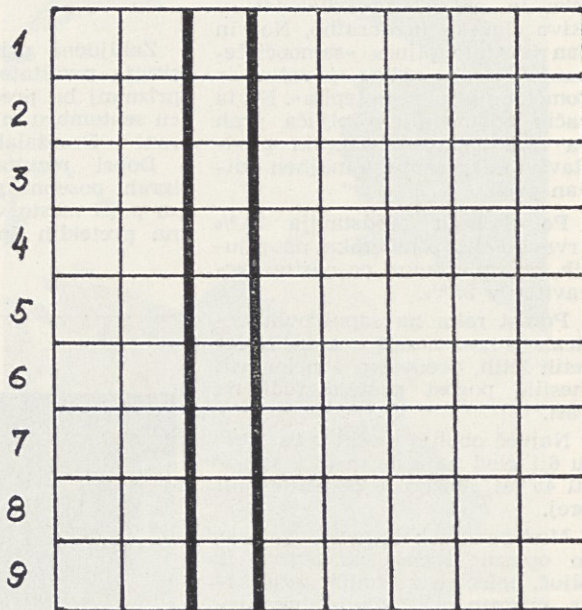
mok — g — cilj — a
so — ta — me — n —
ime
s — te — pot — ri — ja
pen — re — na — on —
g
kli — g — pa — as — j
nt — da — ra — le
an — va — nik — vaj
kra — trah

Iz zgornjih zlogov sestavite besede naslednjega pomena:

1. Spremljevalec na potovanju
2. Pasja bolezen
3. Dežela v Latinski Ameriki

4. Tuja vojaška formacija
5. Prva slovenska filmska igralka
6. Nesrečnej, katere-mu je tiran Dionizij obesil na glavo meč z eno samo žimo
7. Kemični elementi (simbol Am)
8. Ameriški vojaški center
9. Dragoceno rusko krzno.

Navpično brane črke tretjega stolpca, dajo ime predhodnika papirja.

Praznično razpoloženje na osnovni šoli Ljubljana-Polje

VEVČE, FEBRUARJA — V počastitev slovenskega kulturnega praznika Prešernovega dne je osnovna šola Ljubljana-Polje priredila 7. II. 1972 klavirski koncert pianistke Marine Horakove za učence šole. Prireditev je bila v opoldanskem času in sicer zato, da sta koncert lahko poslušali obe izmeni; dopoldanska in popoldanska.

Koncerta se je udeležilo okoli osemsto učencev. Ker imamo prostorne hodnike, je bilo za vse dovolj prostora. Z učenci so bili tudi predavatelji, kateri so skupno z učenci predano sledili koncertu. Posebno zanimiv je bil koncert za učence okoliških šol, ki jih ima centralna šola Polje kar lepo število. Sodim, da je bilo veliko učencev teh šol, ki so prvič poslušali in doživljali koncert te vrste.

Da bi učencem vsako točko čimbolj približali, je pianistka podala k vsaki skladbi kratek komentar. Pianistki Marini Horakovi je s tem uspelo

učence pritegniti k popolni zbranosti ter discipliniranemu poslušanju. Koncert je uspel v zadovoljstvo izvajalke, kakor tudi poslušalcev.

Sporod je bil sestavljen iz štirih obdobij in sicer:

iz klasike Mozart, Beetho-

ven

romantike Chopin

impresionizma Debussy

ter moderne Janez Matičič.

Skozi ta štiri obdobja so učenci (poleg komentarja) lahko osvojili razne stilne smeri, velike kontraste med skladbami, katere je pianistka podala z velikim smislom za umetniško oblikovanje in podoživljanje.

H glasbeni vzgoji sledi koncert Slovenskega okteta, katerega nastop učenci šole že nestrpnost pričakujejo. Poleg glasbene vzgoje so mnogi učenci naročeni na revijo Glasbena mladina, obiskujejo pa tudi dramske in operne predstave.

Profesor Janez Žnidar

REŠITEV IZPOLNJEVANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE »NAŠEGA DELA«

1. Leskovar, 2. Leskošek, 3. lesenjača, 4. lesorezec, 5. lestvenik, 6. lesnitka, 7. lesenina, 8. leskovka,

LESOVINA

Izžrebani so bili:

- Po 10.—din, Babnik Ada, Avbelj Ivo, Lovec Lenčka
po 30.—din Klanjčar Nada
po 60.—din Jozelj Tone

Pravilno rešene uganke iz te številke Našega dela pošljite na uredništvo do 12. marca 1972. Izžrebali bomo spet sodelavce in jih nagradili s 3-krat po 10.—din, 1-krat po 30 din in enkrat po 60.—din.

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

Papirnica Količevo

V mesecu januarju so se zaposlili:

Jože Jeretina — delavec na holand-cih
Franc Cerar — delavec v KC
Božidar Ilić — delavec na lesn. prostoru

V mesecu januarju so odšli iz podjetja:

Fani Zabnikar — delavka v dodela-vi papirja in kartona — sporazumno
Ana Ratur — oskrbnica kopalnice — sporazumno
Pavla Štrban — delavka v dodel. pap. in kart. — upokojena
Marjan Černe — vodja analit. plan. oddelka — sporazumno

V mesecu januarju so se rodili:

Jožetu Malu hčerka Marija
Francu Burji sin Franc

Cestitamo!

Poročili so se:

Stanko Vesel se je poročil z Marijo Mlakar

Cestitamo!

Tovarna celuloze Medvode

V mesecu januarju so se zaposlili:

Anton Uršič, ing. strojn. — vodja nabave tehničnega materiala
Ibrahim Mehici — II. pomočnik kurjača
Ana Svoljšak — snajilka
Aziz Avdić — nakladalec lesa in žamanja
Ivanka Močnik — pomočnik v oddelku za obračun osebnih dohodkov
Miran Gašperin — I. pomočnik kuharja celuloze

V mesecu januarju so odšli iz podjetja:

Vilma Arih — pomočnik v oddelku za obračun osebnih dohodkov, delavčeva odpoved
Andrej Kušar — I. pomočnik kurjača, umrl

Poroka:

Franc Lunar — referent za strojništvo se je poročil s Kšela Jasno.

Cestitamo!

Rojstvo:

Francu Kuraltu — ključavničarju I. se je rodil sin Peter.

Cestitamo!

Papirnica Vevče

V mesecu januarju prišli:

Sefčič Sabani, pospravljalca izmeta
Kosta Radulović, razkladalec
Dragiša Ilić, razkladalec
Metodija Jovanovski, vnašalec
Avgust Jagec, vnašalec
Danilo Zabukovec, pripravnik

Odšli:

Danica Vengar, lastna odpoved
Andrej Cerček, lastna odpoved
Jovan Petrović, lastna odpoved
Omer Pandžić, samovoljno zapustil delo

Poročili so se:

Kresnik Jože z Ančko Brumnik

Cestitamo!

Rodili so se:

Alojzu Strublju, sin Mitja
Ivanu Grobljarju, sin Damjan
Ivanu Podgorelcu, hči Nevenka

Cestitamo!

NAŠE DELO

Glasilo delovnih kolektivov Združenih papirnic Ljubljana in Papirnice Količevo in Tovarne celuloze Medvode — Izdajajo ga njihovi delavski sveti — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Robida — Uredniški odbor: Marjan Černe, Janez Gašperin, ing. Janez Hribar, Jože Lejko, Ljubko Milič, Tone Novak, Andrej Pirkmaier in Stane Skok. — Tehnični urednik Danilo Domanjko (Delavska enotnost) — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani.